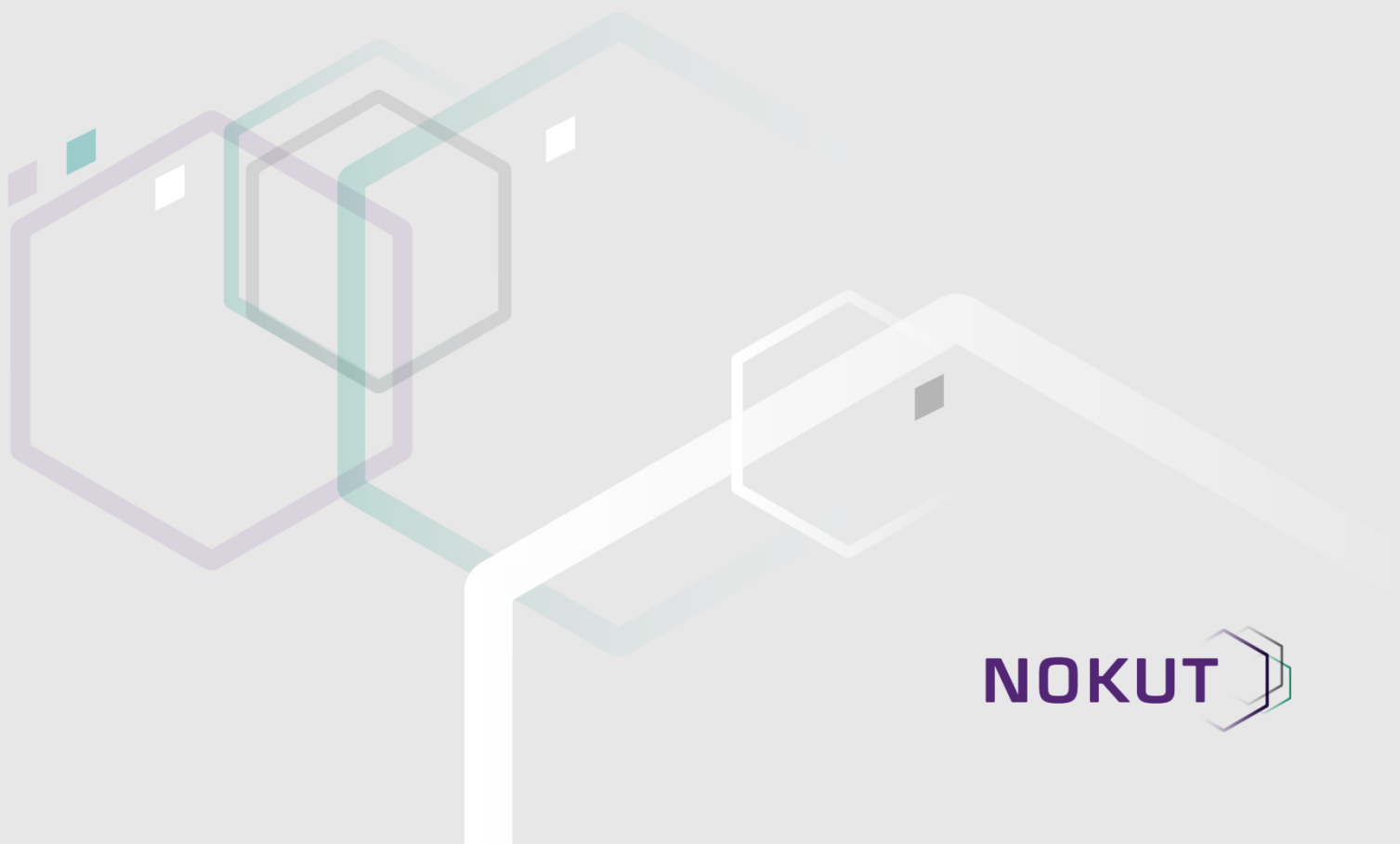

NOKUTs tilsynsrapporter

Kunnskapsbasert praksis i helsefag

Ph.d.-studium ved Høgskolen i Bergen

Desember 2014

NOKUT

NOKUT kontrollerer og bidrar til kvalitetsutvikling ved lærestedene. Dette gjør vi blant annet gjennom å akkreditere nye utdanningstilbud. Institusjonene som gir høyere utdanning har ulike fullmakter til å opprette nye studier. Dersom en institusjon ønsker å opprette et utdanningstilbud utenfor fullmaktsområdet sitt, må den søke NOKUT om dette.

Institusjon:	Høgskolen i Bergen
Studietilbudets navn:	Kunnskapsbasert praksis i helsefag
Grad/Studiepoeng	Ph.d.-studium/180 studiepoeng
Sakkyndige:	<ul style="list-style-type: none"> - Professor Katharina Stibrant Sunnerhagen, Göteborgs universitet (komitéleder) - Professor Per-Olof Sandman, Universitetet i Umeå og Karolinska institutet - Professor og prodekan for forskerutdanning Jan H. Rosenvinge, Universitetet i Tromsø - Stipendiat og førstelektor Adelheid Hummelvoll Hillestad, Lovisenberg diakonale høgskole
Dato for vedtak:	17. desember 2014
Saksbehandler:	Rådgiver Ingvild Andersen Helseth
NOKUTs saksnummer	13/752

Forord

NOKUTs tilsyn med norsk høyere utdanning omfatter evaluering av institusjonenes interne system for kvalitetssikring av studier, akkreditering av nye, og tilsyn med etablerte studier. Universiteter og høyskoler har ulike fullmakter til å opprette studietilbud. Dersom en institusjon ønsker å opprette et studietilbud utenfor sitt fullmaktsområde, må den søke NOKUT om dette.

Herved fremlegges rapport vedrørende søknad om akkreditering av ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen. Vurderingen som er nedfelt i tilsynsrapporten er igangsatt på bakgrunn av søknad fra Høgskolen i Bergen. Denne rapporten viser den omfattende vurderingen som er gjort for å sikre utdanningskvaliteten i det planlagte studiet.

NOKUTs konklusjon er at det omsøkte ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen **ikke tilfredsstillter kravene** i Forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning. **Studiet blir dermed ikke akkreditert.**

Oslo, 17. desember

Terje Mørland
direktør

Alle NOKUTs vurderinger er offentlige og denne samt tilsvarende tilsynsrapporter vil være elektronisk tilgjengelige på nettsidene våre www.nokut.no.

Innhold

1	Informasjon om søkerinstitusjonen og søknaden	1
2	Beskrivelse av saksgang.....	3
3	Innledende vurdering	4
4	Faglig vurdering.....	5
3.1	Grunnleggende forutsetninger for akkreditering	5
3.2	Plan for studiet.....	9
3.3	Fagmiljø tilknyttet studiet.....	20
5	Samlet konklusjon.....	24
6	Institusjonens kommentar.....	27
7	Sakkyndig tilleggsvurdering	33
8	Komiteens endelige konklusjon	43
9	Vedtak	44
10	Dokumentasjon.....	45
11	Presentasjon av sakkyndig komite.....	46

1 Informasjon om søkerinstitusjonen og søknaden

Bak søknaden står Senter for kunnskapsbasert praksis ved Avdeling for helse- og sosialfag, Høgskolen i Bergen. Senteret forsker på problemstillinger knyttet til diabetes, par- og familieforskning, fysioterapi, utdanningsforskning innen kunnskapsbasert praksis og modeller for implementering av kunnskapsbasert praksis i institusjoner. På undervisningssiden tilbyr senteret mastergradsstudium og tre videreutdanninger innen kunnskapsbasert praksis.

Som akkreditert høyskole har Høgskolen i Bergen egne faglige fullmakt for studier i første syklus, men må søke NOKUT om akkreditering av studier i andre og tredje syklus. Siden opprettelsen av NOKUT i 2003 har høyskolen fått følgende studier akkreditert:

- Mastergradsstudium i samfunnsarbeid, 120 studiepoeng (2006)
- Mastergradsstudium i kunnskapsbasert praksis i helsefag, 120 studiepoeng (2007)
- Mastergradsstudium i informatikk - programutvikling, 120 studiepoeng (2008)
- Mastergradsstudium i klinisk fysioterapi, 120 studiepoeng (2008)
- Mastergradsstudium i barne- og ungdomslitteratur, 120 studiepoeng (2009)
- Mastergradsstudium i undervisningsvitenskap, 120 studiepoeng (2009)
- Mastergradsstudium i klinisk sykepleie, 120 studiepoeng (2010)
- Mastergradsstudium i innovasjon og entreprenørskap, 120 studiepoeng (2011)
- Mastergradsstudium i samfunnsfagdidaktikk, 120 studiepoeng (2012)
- Mastergradsstudium i fysisk aktivitet og kosthold i et skolemiljø, 120 studiepoeng (2014)
- Mastergradsstudium i innovasjon og ledelse – samfunnsfaglig retning, 120 studiepoeng (2014)
- Ph.d.-studium i danning og didaktiske praksiser, 180 studiepoeng (2014)

Høgskolens interne system for kvalitetssikring ble godkjent av NOKUT i 2011.

Høgskolen i Bergen søkte til søknadsfristen 1. november 2013 om akkreditering av ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag (180 studiepoeng).

Høgskolens omtale av studiet og søkerinstitusjonens begrunnelse for søknaden

Ph.d.-studiet Kunnskapsbasert praksis i helsefag skal fremme «beste praksis» og kvalitetsforbedring, både i helsetjenesten, i forskningen og i utviklingen av profesjonsutdanningene. Praksis skal således forstås både som helsefaglig praksis og som forskning- og utdanningspraksis. Kunnskapsbasert praksis defineres som følger:

Å utøve kunnskapsbasert praksis er å ta faglige avgjørelser basert på systematisk innhentet forskningsbasert kunnskap, erfaringsbasert kunnskap og pasientens ønsker og behov i den gitte situasjonen.¹

Hovedbegrunnelsen for å opprette studiet er som følger:

---

¹ Nortvedt, M. W., et al. (2012). Jobb kunnskapsbasert!: en arbeidsbok. Oslo: Akribe. 1. utg. Oslo : Norsk sykepleierforbund, 2007 med tittel: Å arbeide og undervise kunnskapsbasert: s.17

- Det er stor etterspørsel etter kompetanse innen kunnskapsbasert praksis i helsesektoren og i institusjoner som utdanner helsepersonell både nasjonalt og internasjonalt
- Det er stort behov for implementeringsforskning for å bedre kvaliteten i helsetjenestene både nasjonalt og internasjonalt
- Det er nødvendig å kunne tilby helhetlige utdanningsløp innen sine profesjonsstudier for å imøtekomme samfunnsbehovet
- Avdeling for helse- og sosialfag har en særlig spisskompetanse innen kunnskapsbasert praksis i helsefagene
- Avdelingen har to forskningssentre med solide forskningsmiljøer med brede internasjonale nettverk innen sine spesifikke forskningsområder
- Avdeling for helse- og sosialfag har allerede mange stipendiater som veiledes i forskningsmiljøet ved høgskolen, men som er avhengige av å bli tatt opp ved andre gradgivende institusjoner som har andre faglige profiler
- Høgskolen i Bergen ønsker selv å kunne tilby et formelt og helhetlig ph.d.-løp for stipendiater innen kunnskapsbasert praksis i helsefag. Høgskolen vil med dette kunne skreddersy og styrke det faglige tilbudet til stipendiatene og oppfølgingen av dem.

De siste ti-femten års utvikling av utdanningsprogrammer på mastergradsnivå og med etablering av strategisk forskningsprogram og forskningsgrupper med mange stipendiater, kombinert med god kompetanseøkning på førstestillings- og professornivå, gir et solid og kvalifisert fundament for å etablere, forvalte og utvikle det omsøkte ph.d.-studiet.

2 Beskrivelse av saksgang

NOKUT gjør en innledende vurdering for å avklare om grunnleggende forutsetninger for akkreditering er tilfredsstillende imøtekommet slik disse gjengis i NOKUTs studietilsynsforskrift, samt de formelle kravene til søknaden slik dette fremkommer i våre søkerhåndbøker. For søknader som går videre, oppnevner NOKUT en sakkyndig komite til å foreta faglig vurdering av søknaden.

Komite medlemmene må erklære seg habile og utfører oppdraget i samsvar med mandat for sakkyndig vurdering vedtatt av NOKUTs styre, og opp imot krav til utdanningskvalitet slik disse er fastsatt i studietilsynsforskriften.

Den sakkyndige vurderingen inkluderer et institusjonsbesøk hvor følgende grupper intervjues; høgskolens ledelse, mastergradsstudenter, ph.d-studenter/stipendiater, faglig ledelse, fagmiljøet, administrativ ledelse og eventuelt avtakere/arbeidsgivere. Det gjøres også en besiktigelse av infrastruktur. På bakgrunn av både den skriftlige dokumentasjonen og informasjon fremkommet under intervjuene, skal de sakkyndige utforme sin skriftlige sakkyndige vurdering der de konkluderer med et tydelig ja eller nei på om utdanningskvaliteten samsvarer med kravene i studietilsynsforskriften. Den sakkyndige vurderingen utgjør kapittel 4 i NOKUTs tilsynsrapport. De sakkyndige blir også bedt om å gi råd om videre utvikling av studiet. Alle kriteriene må være tilfredsstillende imøtekommet for at NOKUT skal vedta akkreditering.

Den sakkyndige vurderingen sendes til søkerinstitusjonene som får tre uker til å kommentere denne. Hvis NOKUT og de sakkyndige finner at samtlige krav i studietilsynsforskriften er oppfylt, kan NOKUTs styre fatte vedtak om akkreditering. Dersom ett eller flere av kravene i kriteriene underkjennes i den sakkyndige vurderingen, vil som regel institusjonens kommentar til denne sendes til de sakkyndige for en tilleggsvurdering. Tilleggsvurderingen kan endre den opprinnelige konklusjonen, og dermed grunnlaget for vedtak. NOKUTs styre fatter deretter vedtak i saken.

NOKUTs akkrediteringsprosesser dokumenteres i en tilsynsrapport utarbeidet for hver enkelt søknad. Denne tilsynsrapporten inneholder hele akkrediteringsprosessen, - det vil si både NOKUTs innledende vurdering av søknaden, de sakkyndiges vurdering av studietilbudet, søkerinstitusjonens kommentar til sakkyndig vurdering, eventuell sakkyndig tilleggsvurdering og NOKUTs vedtak. På denne måten er hele prosessen tilgjengelig i ett og samme dokument, noe som tydeliggjør at en vurderingsprosess er ferdigstilt.

Alle tilsynsrapporter legges ut på vår hjemmeside www.nokut.no

3 Innledende vurdering

Studietilsynsforskriften § 7-1 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

1. Følgende krav i lov om universiteter og høyskoler skal vurderes for akkreditering:

- a. Reglement og styringsordning
- b. Klagenemnd
- c. Læringsmiljøutvalg
- d. Utdanningsplan
- e. Vitnemål og Diploma Supplement
- f. Kvalitetssikringssystem

NOKUTs vurdering:

Høgskolen i Bergen tilbyr akkrediterte studier. Det forutsettes derfor at krav i lov om universiteter og høyskoler er tilfredsstillende ivaretatt. NOKUT har funnet fremstillingene til hvert kriterium i søknaden som tilfredsstillende for sakkyndig vurdering.

Høgskolen fikk kvalitetssikringssystemet sitt godkjent av NOKUT i 2011. NOKUT vil evaluere hele kvalitetssikringssystemet ved institusjonen ved neste sykliske evaluering, og har derfor ikke vurdert eller godkjent systembeskrivelsen i denne saken.

Høgskolens forskrift for graden philosophiae doctor er vurdert av NOKUT og de sakkyndige. Denne er kommentert nedenfor i kapittel 4, under de sakkyndiges vurdering.

4 Faglig vurdering

Den følgende teksten i dette kapitlet er de sakkyndiges vurdering. Der det forekommer "Vi", er det et uttrykk for de sakkyndige. Nummereringen på hver overskrift henviser til tilsvarende bestemmelse i NOKUTs tilsynsforskrift.

Oppsummering

Høgskolen i Bergen (HiB) har et fagmiljø som med interesse og engasjement fremmer en søknad om ph.d-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag. Dette fremkommer eksempelvis i de ressursene høgskolens ledelse med troverdighet hevder å ville legge i etableringen av et slikt studium. Skolen har også utmerkede fasiliteter og infrastruktur i snart ferdigstilte og moderne lokaler. HiB har en god internasjonal profil med en rekke samarbeidsrelasjoner og avtaler med andre institusjoner.

Imidlertid er 10 av de 16 kriteriene som er relevante for den sakkyndige vurderingen, ikke oppfylt. Derfor anbefales ikke akkreditering av ph.d-studiet i kunnskapsbasert praksis i helsefag.

Fagmiljøet fremstår samlet sett som for lite robust og for heterogent sett hen til forskningsgruppens produktivitet/kvalitet av vitenskapelig produksjon, metodeerfaring, erfaring med ph.d-veiledning, forskningsgruppens antall, samt av avhengighet av ansatte i bistillings kompetanse og produktivitet. Studiet er svakt fundert med hensyn til teoretisk og pedagogisk plattform. Relevans for avtakerfeltet er til stede, men det kan ikke entydig defineres hvordan kandidatens kompetanse kan komme konkret til nytte, det være seg på klinisk nivå eller i hvordan kliniske enheter utformer og implementerer kliniske rutiner. Studiets arbeidskrav og tidsrammene for å oppfylle dem gjør at det kan reises tvil om kandidatene kan gjennomføre forskerutdanningen på normert tid. Komiteen finner også svakheter knyttet til studiets oppbygning, herunder læringsutbyttebeskrivelsene.

Når dette er sagt, er det den sakkyndige komiteens vurdering at HiB og fagmiljøet opplagt har utviklingsmuligheter og således et potensial til å kunne utvikle og drifte et ph.d.-studium i fremtiden.

3.1 Grunnleggende forutsetninger for akkreditering

7-1 1 Krav i lov om universiteter og høyskoler

Vurdering

Høgskolen i Bergen (HiB) fikk i februar 2014 akkreditering for sitt første ph.d.-studium – ph.d.-studium i studier av danning og didaktiske praksiser. Forskrift om graden Philosophiae doctor (ph.d.) ved HiB ble vurdert tilfredsstillende for dette studiet, men er like fullt vurdert i sammenheng med det nå omsøkte studiet i kunnskapsbasert praksis i helsefag. NOKUT og komiteen har ikke ytterligere kommentarer enn de som ble påpekt i forbindelse med akkreditering av ph.d.-studium i studier av danning og didaktiske praksiser.

Komiteen har også i denne saken lagt til grunn at HiBs intensjon er at opptaksgrunnlaget for studiet skal være en toårig mastergrad som bygger på en treårig bachelorgrad, selv om det er angitt i forskriften at femårig mastergrad er påkrevd. HiB bør justere formuleringen om opptakskrav i

forskriften. Dokumentet «Opptakskrav/utfyllende bestemmelser for ph.d.-studiet Kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen» viser at det er bachelorgrad samt toårig mastergrad, som er opptakskravet for ph.d.-studiet (se også pkt. 7-1 2 om opptak), slik det også fremkommer i søknaden.

Komiteen mener høgskolen bør vurdere å utarbeide et spesifikt reglement for hvert ph.d.-studium som utvikles. Komiteen stiller også spørsmål ved begrunnelsen for at diplom og vitnemål for den akademiske graden philosophiae doctor skal signeres av høgskoledirektør.

Vedlagt søknaden er videre en opptaksavtale delt i delene A, B og C, som er utarbeidet på grunnlag av «Veiledende retningslinjer for graden philosophiae doctor (ph.d.)» anbefalt av Universitets- og høgskolerådet (UHR). «Retningslinjer for opptaksperiode på et ph.d.-studium ved HiB» er også lagt ved, og inkluderer retningslinjer eventuell utvidelse av opptaksperioden ved ph.d.-studiet. Hverken NOKUT eller komiteen har kommentarer til disse dokumentene.

Konklusjon

Ja, kravet er tilfredsstillende imøtekommet.

Høgskolen bør:

- Justere sin Forskrift om graden Philosophiae doctor (ph.d.) slik at det normale opptaksgrunnlaget til ph.d.-studier ved høgskolen er toårig mastergrad og ikke femårig mastergrad.
- Vurdere å utarbeide spesifikt ph.d.-reglement for hvert av sine ph.d.-studier.
- Vurdere om det er hensiktsmessig at høgskoledirektøren signerer diplom og vitnemål for den akademiske graden philosophiae doctor.

7-1 2. Krav i aktuelle forskrifter og rammeplaner fra Kunnskapsdepartementet skal være oppfylt.

Vurdering

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning stiller for nye studier på ph.d.-nivå, krav til fagmiljøets størrelse og kompetanse. Fagmiljøet skal bestå av minst åtte årsverk med førstestillingskompetanse, hvorav minst seks er i heltids kombinerte forsknings- og undervisningsstillinger og minst fire har professorkompetanse.

HiB har angitt i søknaden at fagmiljøet tilknyttet studiet i kunnskapsbasert praksis i helsefag består av 13 årsverk. I disse årsverkene inngår fem professor II-stillinger (til sammen ett årsverk), resten har hovedstilling ved HiB. Tolv professorer er tilknyttet studiet med en total innsats på 5,8 årsverk. De kvantitative kravene til fagmiljøet som stilles i nevnte forskrift, er dermed oppfylt, men det henvises dog til komiteens vurderinger av fagmiljøet under pkt. 7-3 1 og 7-3 4.

Forskriften stiller også krav til at institusjonen må dokumentere at den har kapasitet og rekrutteringspotensial til å knytte minst 15 ph.d.-studenter til studiet i løpet av fem år etter oppstart. Videre skal institusjonen sannsynliggjøre at den over tid kan opprettholde et miljø med minst 15 ph.d.-studenter.

For tiden er det 20 ph.d.-studenter ved HiB tilknyttet ulike forskergrupper innen helsefag. På institusjonsbesøket beskrev HiB en langsiktig strategisk satsning med sikte på å utvikle et eget studium. Det innebærer at temaet for søknaden også preger studier på bachelor- og mastergradsnivå. Dessuten beskriver HiB et godt samarbeid med avtakerfeltet, eksempelvis ved at man deltar gjensidig i hverandres ulike organer og faste møtearenaer. Søknaden, samt institusjonsbesøket, gjør at komiteen anser at de overordnede intensjonene knyttet til studiet fremstår som godt forankret på ledernivå i avtakerfeltet. Imidlertid stiller komiteen spørsmål ved hvor godt forankringen er på de operative nivåene eksempelvis i helsevesenet. Det vises her til vurderinger under pkt. 7-2 6.

Ved en tidligere utlysning var det 13 søkere til tre stipendiatstillinger. Dette kan tyde på at fagmiljøet oppfattes som interessant og attraktivt dog med mer langsiktige utfordringer (se pkt.7-1 3 og 7-2 6). Søknaden beskriver gode forutsetninger for å kunne håndtere 15-20 ph.d.-studenter med hensyn til å tilby infrastruktur og øvrige kontormessige fasiliteter, og dette ble bekreftet ved befarings i skolens nye lokaler. Skolen har også avsatt administrative og økonomiske ressurser. Det er positivt at hver ph.d.-student får et annuum på 30-50 000 kroner, samt muligheter for å søke midler for utenlandsopphold, men midlene er ikke spesielt mye større enn ved andre læresteder. Annuumsmidlene representerer dermed etter komiteens mening ikke noe spesielt konkurransefortrinn med tanke på rekruttering.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

Vurdering

Forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning stiller krav til at institusjonen sannsynliggjør at den over tid kan opprettholde et miljø med minst 15 ph.d.-studenter. Med sin angivelse av 20 studenter (jfr. pkt. 7-1 2) hevder HiB at de oppfyller dette kravet. Per i dag har HiB flere relevante mastergradsstudier ved egen institusjon som de kan rekruttere fra; mastergradsstudium i kunnskapsbasert praksis i helsefag, i klinisk sykepleie, samt klinisk fysioterapi. HiB har allerede 20 ph.d.-studenter innen helsefag som alle inngår i forskningsgruppene som er sentrale i studiet det nå søkes akkreditering for. Dagens fagmiljø og ikke minst infrastrukturen i HiBs nye lokaler er en positiv rekrutteringsfaktor, jfr. pkt. 7-1 2.

Imidlertid savner komiteen en problematisering og analyse av rekrutteringspotensialet på sikt. Dersom utdanningen blir for lokal, er det en risiko for manglende tilgang på nye impulser fra studenter med en annen faglig bakgrunn. Dessuten kan en for lokal utdanning hemme rekrutteringen av nye, erfarne forskere. Etter komiteens mening er det viktig å innrette studiet tematisk slik at man tiltrekker seg søkere også med en annen utdanningsbakgrunn enn de som har en mastergrad fra HiB.

Man forventer søknader om opptak fra personer med utenlandsk kompetanse. I søknaden og ved institusjonsbesøket har HiB redegjort for muligheter for internasjonal rekruttering, samtidig som man i første rekke annonserer i norske kanaler. Dette fremstår som noe inkonsekvent.

Fokuset på kunnskapsbasert praksis og pasientnær forskning kan gi en spisset profil sammenliknet med andre studier. Dette er et område som HiB beskriver som en «nisje», og komiteen mener det er positivt at HiB forsøker å gjøre noe nytt. Komiteen anser likevel at HiB vil kunne komme i en konkurransesituasjon med blant annet Universitetet i Bergen og Universitetet i Oslo når det gjelder rekruttering av ph.d-studenter. Dette er en utfordring for HiB. Spesialisering og et forsøk på å skape seg en nisje kan virke positivt rekrutterende. På den annen side kan dette virke mot sin hensikt.

For det *første* krever dette et stort rom for å stimulere ansatte og studenters intellektuelle nysgjerrighet, refleksjon og kritiske tenkning, jfr. pkt. 7-2 1 og 7-2 3. Som også nevnt under pkt. 7-2 7 kan studiet imidlertid fremstå som svært styrt og «skolepreget». Institusjonsbesøket ga forøvrig komiteen et bestemt inntrykk av at HiB kan ha et forbedringspotensial i nettopp å styrke studentenes kritiske refleksjon knyttet til kunnskapsbasert praksis og implementering av slik praksis. I sum er det en risiko for at studiet etter en entusiastisk oppstartfase med stort innrykk av HiBs mastergradsstudenter kan virke mindre attraktivt for senere ekstern rekruttering.

For det *andre* er en forutsetning for bærekraftig rekruttering ikke bare rommet for kritisk tenkning, men også læringsmiljøet som helhet. Her har også komiteen noen innvendinger knyttet til fagmiljøets heterogenitet både med hensyn til bemanning, veiledererfaring på phd-nivå samt produktivitet. Det er ikke tilstrekkelig redegjort for hvordan HiB legger opp til at studentene møtes slik at et fruktbart læringsmiljø utvikles. Dersom studiet skal være tverrfaglig, betinger det at studenter møtes på tvers av forskningsgruppene. Stipendiatforum (se pkt. 2.4 i søknaden) kan delvis kompensere for dette, bare hvis man møtes på tvers av forskningsgruppene. Ellers er det ikke trolig at den kritiske massen er oppnådd i de fagområdene der man har de minste og svakeste forskningsgruppene. Det nevnes også at helt eller delvis fjernstudenter kan ha virtuelle løsninger som sin tilknytning til studiet. Komiteen peker i pkt. 7-2 4 på utfordringer knyttet til hvordan slike løsninger påvirker og påvirkes av studentenes læringsmiljø.

For det *tredje* er komiteens bekymring for rekrutteringspotensialet knyttet til selve premisset for studiet som helhet. I søknaden og ved institusjonsbesøket vektlegges det at profilen som er valgt skal bedre forskningspraksis, som ellers etter høgskolens mening synes å lide under at ny forskning igangsettes, uten at man gjennom systematiske kunnskapsoppsummeringer/metaanalyser har sjekket sin posisjon i forhold til en oppdatert kunnskapsfront. Det hevdes således at mye forskning er nærmest «unødvendig» eller «overflødig». HiB målbærer også et syn at tilgjengelig kunnskap ikke kommer praksisfeltet til gode grunnet manglende evne eller vilje til å implementere den. Det siste slutter komiteen seg til. Imidlertid vil komiteen anføre at å hevde at mye tidligere forskning ikke bygger på aktuell kunnskapsstatus er meget overforenklet. Slik forskning kan selvsagt forekomme, men komiteen vil mene at å bygge på aktuell forskningsfront er en nødvendighet for den kvaliteten, forskningsetikken og originaliteten som ligger til grunn for blant annet ekstern forskningsfinansiering (jfr. pkt. 7-2 6). Dette kan undergrave legitimiteten til den «nisje» (kunnskapsbasert praksis) som HiB ønsker å skape, en undergraving som også er berørt under pkt. 7-3 1.

Ved å produsere gode systematiske kunnskapsoppsummeringer og metaanalyser kan selvsagt HiB være en viktig premissleverandør for andre forskere, men er i så måte på langt nær enerådende og dermed konkurransevridende til egen fordel (jfr. pkt. 7-2 6). I streng forstand kan man videre hevde at det knapt er mulig å forestille seg forskning som ikke er kunnskapsbasert. I alle fall er det ikke mulig å forestille seg at artikler blir publisert i tidsskrifter med høy impactfaktor som ikke forholder seg til oppdatert kunnskap innen sitt tema. Utover dette kan man også anføre at kunnskapens natur ikke

nødvendigvis er nomotetisk og akkumulativ, men også kontekstuell, og at det ikke nødvendigvis er meningsfullt å snakke om én, entydig definert forskningsfront. Uavhengig av dette, er det også slik at det som bringer forskning «fremover» både er de gode replikasjoner i nye kontekster samt innovativ og kritisk tenkning, som kan gå helt nye veier enn hva en «forskningsfront» (eller flere) skulle tilsi.

Konklusjon

Nei, kravet er ikke oppfylt.

Høgskolen må:

- Redegjøre for hvordan man skal kunne tilby stipendiater som har forankring i de svakeste forskergruppene et læringsmiljø som utgjør en kritisk masse for en ph.d-student.
- Tydeliggjøre hvilke ordninger som ivaretar tverrfaglighet på tvers av forskningsgruppene.
- Utrede og problematisere sitt rekrutteringspotensial, blant annet gjennom tydeligere beskrivelse av hva som er studiets bærende idé – og med dét, hvilke type prosjekter som vil falle henholdsvis innenfor og utenfor studiets ramme.
- Tydeliggjøre ordninger som kan ivareta fjerntstudentenes læringsmiljø.

7-1 4. For studier med praksis skal det foreligge tilfredsstillende avtaler som regulerer vesentlige forhold av betydning for studentene

Ikke relevant.

3.2 Plan for studiet

7-2 1 Studiet skal ha et dekkende navn

Vurdering

I navnet og i søknaden brukes formuleringer som krever en tydelig begrepsavklaring fra HiB. Det ligger mye implisitt i tekst og begrepsbruk som må konkretiseres slik at komiteen skal kunne vurdere om navnet er dekkende, men også for at det skal danne seg en grense for hvilket fagområde studiet skal dekke og hva som vil falle utenfor. For eventuelle fremtidige studenter er dette et viktig utgangspunkt for om de søker studiet. I særlig grad vil det gjelde for de som ikke har tatt sin mastergrad ved HiB. Slike studenter har ikke en implisitt forståelse av studiet, men er henvist til skriftlig informasjon.

I møtet med forskningsgruppene snakket man mer om *praksis* og om *pasientmedvirkning* enn om begreper som «kunnskap», «kunnskapsbasert» (sett i sammenheng med «evidensbasert» og «forskningsbasert») og «praksis». Man snakket dog om den «norske modellen» uten at det ble klart for komiteen hva som ligger i dette. Komiteen henviser til en rekke ulike tolkninger av «evidence-based health care», hvorav eksempelvis Cochrane har én av flere mulige (<http://www.cochrane.org/about-us/evidence-based-health-care>). Komiteen savner som nevnt en mye tydeligere avklaring av studiets

teoretiske og kunnskapsteoretiske utgangspunkt, slik at det blir mulig å se klart hva som eksempelvis ikke skal inngå i studiet. Komiteen henviser her også til det som er omtalt under 7-1 3.

Komiteen savner også informasjon om hvor bindende et teoretisk rammeverk er for studentene. Motsatt, er komiteen i tvil om i hvilken grad studentene inviteres til å innta et kritisk perspektiv, eventuelt å velge problemstillinger og metoder som problematiserer paradigmatisk vitenskapsteoretiske og vitenskapelige sider ved det omsøkte studium. Muligheter for kritisk refleksjon omhandler komiteen også i pkt. 7-1 3 og 7-2 3.

HiB har angitt at «PhD study in Evidence Based Health Care» er den engelske oversettelsen av studiets navn. Komiteen mener at den engelske tittelen er mye «strammere» enn den norske.

Konklusjon

Nei, studiets navn er ikke dekkende.

Høgskolen må:

- Tydeligere vise hva som er studiet teoretiske rammeverk og begrunne hvorfor dette rammeverket er valgt fremfor andre for å synliggjøre hvilket fagområde ph.d-studiet dekker.
- Redegjøre for hvor bindende studiets teoretiske rammeverk er for studentene og tydeliggjøre grensesnittet mot akademisk frihet.

7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Vurdering

Komiteen har vurdert studiets læringsutbyttebeskrivelser mot de kravene som beskrives i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring (NKR), nivå 8. Overordnet er det en god overensstemmelse.

Under «Kunnskap», den første læringsutbyttebeskrivelsen, heter det imidlertid i søknaden at kandidaten «er i forskningsfronten innen sitt *fordypningsområde*...». I påfølgende tekst står det at «det forventes at kandidaten skal ha en full oversikt over tidligere forskning innen sitt *spesifikke fagområde*». En slik «full oversikt» er etter komiteens mening ikke mulig (selv med bruk av systematiske litteraturoversikter/meta-analyser), og fremstår som i overkant ambisiøst.

I NKR heter det at «kandidaten skal bidra til utvikling av ny kunnskap, nye teorier, metoder (...) innenfor fagområdet». Det er etter komiteens vurdering usikkert om man oppnår dette læringsutbyttet siden HiB har valgt å ekskludere den delen av læringsutbyttet som omhandler å utvikle teori og metode innenfor fagområdet.

Det heter videre i NKR om ferdigheter at kandidaten skal kunne «formulere *problemstillinger* for, planlegge og gjennomføre...» I søknaden er dette erstattet med at «kandidaten kan utforme en

forskningsprotokoll basert på å identifisere kunnskapshull innen relevante områder». Å kunne problematisere (ut fra teoretisk eller klinisk utgangspunkt) er en helt sentral del i en forskerutdanning, og kan ut fra komiteens vurdering ikke være ekvivalent med å kunne utforme en forskningsprotokoll.

Tverrfaglighet fremstilles både i søknaden og under institusjonsbesøket som en viktig profil på programmet. Ett eksempel er at de generelle kompetansekravene fremholder at stipendiaten skal kunne «lede tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter og kvalitetsarbeid». Komiteen kan vanskelig se at HiB på en troverdig måte har beskrevet hvordan et slikt punkt oppnås, ei heller hvordan man gjennom eksamensformene som er valgt skal kunne evaluere om dette læringsutbyttet er oppnådd (se også pkt. 7-2 5).

Læringsutbyttebeskrivelsene på emnenivå holder heller ikke ph.d-nivå (eksempelvis for PHDKBP 1201 - epidemiologi og statistikk), eller er så ufullstendig beskrevet at nivået er vanskelig å vurdere (eksempelvis PHDKBP 1205 - kvalitative metoder). Det vises her også til komiteens vurderinger under pkt. 7-2 3. For øvrig er det i vurderingen av PHDKBP 1205 - kvalitative metoder innlagt i emnevurderingen (som det eneste av emnene) «forsvar for eget forskningsprosjekt samt muntlig opposisjon på ett av de øvrige deltagernes prosjekt» (vedlegg 2.1, s. 34). Dette kan forstås som en «alternativ rute» som fremmer mangfold. På den andre siden er det komiteens bestemte inntrykk at hovedtyngden av prosjektene vil ligge innenfor helt andre metodologiske tilnærminger som meta-analyse og systematiske kunnskapsoppsummeringer. Dersom dette er riktig, blir spørsmålet om PHDKBP 1205 vil velges av så få studenter slik at man lett kommer under kritisk masse til at vurderingskravet kan opprettholdes. Dette ønsker komiteen en nærmere redegjørelse for. Kritisk masse for øvrige emner er for øvrig omtalt under pkt. 7-2 3.

Konklusjon

Nei, læringsutbyttet er ikke tilfredsstillende beskrevet.

Høgskolen må:

- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene både for studiet som en helhet og for de ulike emnene, slik at de er på nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
- Revidere eller presisere bruken av «fagområde» og «fordypningsområde».
- Vise hvordan kandidatene vil være i stand til å utvikle ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet (jfr. NKR).
- Vise hvordan kandidatene vil ha oppnådd punktet i NKR om å formulere problemstillinger.
- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at de gjenspeiler studiets tverrfaglige profil (det henvises her også til vurderingene under pkt. 7-1 3).
- Redegjøre spesifikt for hvordan punktet om tverrfaglighet oppnås, og gi et konkret innhold til begrepet slik at «tverrfaglighet» fremstår mer enn et honnørord.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

Opplæringsdelen

Studiet består av en opplæringsdel på 30 studiepoeng og en avhandlingsdel på 150 studiepoeng. Opplæringsdelen består av to obligatoriske emner – «Kunnskapsbasert praksis» og «Vitenskapsteori, forskningsmetodologi og forskningsetikk» – totalt 10 studiepoeng. I tillegg skal studentene gjennomføre et emne i formidling på fem studiepoeng. 15 studiepoeng er avsatt til valgfrie emner, hvorav åtte er metodeemner og fem tematiske emner. Studentene må velge minst ett metodeemne og minst ett tematisk emne. Alle de valgfrie emnene er rettet mot enten implementering og metodeutvikling eller ett av de fire tematiske helsefaglige områdene i studiet (diabetesforskning, par- og familieforskning, bevegelse-, funksjon- og smerteforskning eller omsorgsforskning).

Strukturen og valgmulighetene korresponderer med sammensetningen av forskningsgruppene tilknyttet studiet, en sammensetning som komiteen anser som problematisk ut fra manglende homogenitet (se pkt. 7-2 7). Alternativet er å etablere en emnestruktur som bidrar til den tverrfagligheten som åpenbart er en ambisjon for studiet, men som de sakkyndige anser ikke er godt ivaretatt (se pkt. 7-1 3, 7-2 2 og 7-2 4).

Komiteen ser at det er et stort tilbud av valgfrie emner, og stiller seg tvilende til hvorvidt hvert av disse emnene vil oppnå en kritisk masse slik at de holdes regelmessig og med et godt læringsmiljø (se pkt. 7-1 3 og 7-2 2) som ivaretar studentenes faglige fordypning og utvikling. Metodeemnene vil dog kunne være interessante for studenter tilknyttet andre studier, og HiB har dermed en utfordring i å utannonsere emnene eksternt. Dette forutsetter imidlertid at emnene holder et tilstrekkelig nivå, noe komiteen anser ikke er tilfelle, jfr. pkt. 7-2 2.

Komiteen er usikker på hvilket nivå de obligatoriske og valgfrie emnene begynner på og hvilke forkunnskaper studentene kommer inn med. Er alle emnene så elementære at studentene kan velge fritt, eller stilles det spesifikke forkunnskapskrav? Mange av metodeemnene ligger likevel etter komiteens vurdering mer på et master- enn på et doktorgradsnivå. Dette gjelder emner eksempelvis PHDKBP 1201 (epidemiologi og statistikk). Når det gjelder PHDKBP 1205 fremstår det å ha god oversikt over kvalitative metoder som et kunnskapsutbytte fra mastergrad, mens man vel kunne forvente større grad av fordypning i spesifikke kvalitative metoder i relasjon til spesifikke problemstillinger og forskningsområder på neste nivå. Det vises her også til pkt. 7-2 2.

Komiteen ser en ganske klar forventning om at studentene rekrutteres hovedsakelig fra egne mastergradsstudier. Det er selvsagt en mulighet for at nivået på 8000-emnene er satt på denne bakgrunn, men dersom det kan reises berettiget tvil om nivået er for lavt, kan dette implisere et problem knyttet til å rekruttere fra andre læresteder i Norge eller i utlandet dersom mulige kandidater fra slike læresteder oppfatter 8000-emnene ved HiB som lite utfordrende ut dra deres forkunnskaper.

De obligatoriske emnene fremstår mer som metodekurs enn som emnekurs med muligheter for substansielt orientert fordypning. Komiteen vurderer begge som for lite spesifikke, og med en utydelig kobling til helsefagene. Det er mulig å tenke seg en indirekte kobling i og med at studieplanen gir et inntrykk av at den «vanligste bakgrunnen for opptak er en mastergrad samt en helsefaglig utdanning (men at også søkere med annen relevant bakgrunn kan tas opp)».

Vitenskapsteori og forskningsetikk må være obligatorisk. Når emnet omfatter forskningsmetodologi er det etter komiteens mening irrelevant, og det gjør emnebeskrivelsen misvisende. Studiet som helhet er for øvrig sterkt metodepreget. I dette lys stiller komiteen seg undrende til at HiB ikke har valgt å gjøre sentrale metodeemner (eksempelvis PHDKBP 1201, 1202, 1206 og 1208, hhv. epidemiologi, statistikk, meta-analyser, kvalitative metoder og systematisk oversikt) obligatoriske, og på et høyere

nivå (jfr. pkt. 7-2 2). Det samme gjelder emner knyttet til implementering, sett hen til at implementering fremstår som en sentral del av studiets legitimeringsgrunnlag.

Det kreves således en gjennomgang av alle emnebeskrivelsene med hensyn til samsvar mellom innhold og læringsutbytte. Det er komiteens vurdering at det i visse emner er vanskelig å se hvordan læringsutbyttene kan vurderes oppnådd (se pkt. 7-2 5). I andre tilfeller virker læringsmålene nokså urealistiske, og der det er lite troverdig at målene kan nås innen rammene for de respektive studiepoengberegningene.

Komiteen vil også bemerke at HiB i søknaden selv vurderer flertallet av emnene som moderat relevante ut fra en egendefinert tredelt skala. Komiteen anser dette som problematisk sett hen til at komiteen ved institusjonsbesøket ikke fikk noen troverdig og forståelig forklaring på grunnlaget for denne relevansvurderingen.

HiB har i sine emnebeskrivelser utformet sentrale referanser som kan sies å fungere som et fastsatt pensum. Dette kan innebære en begrenset mulighet for studentene til selv å identifisere og velge litteratur. Dette er et særlig paradoks i et studium med fokus på at studentene skal gjøre systematiske litteratursøk og gjøre seg kjent med hvordan man finner relevant litteratur knyttet til et formål, det være seg en vitenskapelig problemstilling et arbeidskrav eller et læringsmål eksempelvis slik det gjøres innen mer problembasert læring (PBL). Dermed berører dette det komiteen anfører (pkt. 7-2 4 nedenfor) om en manglende tydeliggjøring av en pedagogisk grunnidé i studiet. Pensumfastsettelse gir dessuten et signal om styring fremfor kritisk tenkning, og det vises her til komiteens overordnede merknad knyttet til akademisk frihet under pkt. 7-1 3 og 7-2 1. Pensumlister er dessuten «trege» i den forstand at det krever en administrativ prosess for å justere dem. Et alternativ ville vært å sette opp en kort liste over anbefalt kjernelitteratur, og at studentene selv oppgir hvilken litteratur de har lagt til grunn for å oppfylle studiets arbeidskrav.

Avhandlingen

I HiBs søknad heter det at avhandlingen fortrinnsvis skal bestå av minst tre vitenskapelige artikler av sådan kvalitet at de kan publiseres i internasjonale tidsskrift og en sammenfatning der det redegjøres for helheten i prosjektet. Avhandlingen kan unntaksvis leveres som en monografi. Dette er positivt fordi det fremmer et internasjonalt perspektiv på forskning og forskningsformidling, jfr. pkt. 7-2 8.

HiB har imidlertid oppgitt at læringsutbyttet for avhandlingen tilsvarer det totale læringsutbyttet for studiet. Denne løsningen ansees som uheldig, da det ikke vil være mulig å måle alle deler av studiets totale læringsutbytte gjennom avhandlingen. Læringsutbyttet for avhandlingen må dermed justeres, slik at kun elementer som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår (se pkt. 7-2 4).

Studentenes medvirkning og kritiske holdning

På mange måter virker én bestemt metodetilnærming (kvantitative kunnskapsoppsummeringer) å være navet i studiet, og hele studiets struktur fremstår som låst og forutbestemt, jfr. pkt. 7-1 3 og 7-2 1. Det finnes få uttrykte ønsker om studentmedvirkning i studiets premisser og oppbygning. Pensum er, som nevnt ovenfor, relativt detaljert og det bryter litt med en bærende idé om nytten av å oppdatere kunnskap. Med mindre det er snakk om helt basale standardverker blir pensum som kjent fort utdatert. Samlet legges det etter komiteens vurdering lite opp til læringsutbytte og studieinnhold som fremelsker studentenes kreativitet og kritiske holdning.

Krav til studentene

Studiets arbeidskrav i opplæringsdelen og tidsrammene for å oppfylle dem gjør at det kan reises berettiget tvil om kandidatene kan gjennomføre en forskerutdanning på normert tid. Spesifikt trekker komiteen frem meta-analyser som arbeidskrav. Dette er svært uvanlig på ph.d.-nivå, og komiteen er usikker på om studentene har den nødvendige kompetansen til dette. Særlig gjelder dette siden komiteen bemerker (pkt. 7-3 1) at slik erfaring i varierende grad er til stede hos de vitenskapelig ansatte tilknyttet studiet. Utover dette forventes det deltagelse i forskningsgrupper, stipendiatfora samt midtveisevaluering (jfr. pkt.7-2 4).

HiB har klare mål om at veiledere skal gjennomgå et tredagers kurs i forskningsveiledning i samarbeid med Syddansk universitet. Dette er positivt siden det er slik at veileder-studentproblemer er en viktig grunn til at studentene blir forsinket i studieløpet og sett hen til at mange ansatte har begrenset veiledererfaring (jfr. pkt. 7-3 1). Dette kan imidlertid ikke etter komiteens mening veie opp for hovedinntrykket av at HiB har lagt opp til et studieløp som reduserer og ikke øker sannsynligheten for at studentene kan greie å fullføre på normert tid.

Konklusjon

Nei, studiets innhold og oppbygging er ikke tilfredsstillende relatert til læringsutbyttet.

Høgskolen må:

- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at emnene samlet er på ph.d-nivå (nivå 8 i NKR).
- Justere studieløpet slik at det er sannsynlig at studentene kan fullføre på normert tid.
- Endre fra sentrale referanser til anbefalt kjernelitteratur, samt beskrive læringsutbytte på en slik måte at studentene selv finner frem til relevant litteratur (pensum).
- Vurdere behovet for forkunnskaper for alle emner.
- Revidere emnestrukturen og med særlig vekt på de obligatoriske emner samt forholdet mellom disse og de valgfrie emnene i forhold til hva som fremstilles som studiets legitimeringsgrunnlag.
- Etablere emner som gjenspeiler fler-/tverrfaglighet.
- Begrunne arbeidskravet knyttet til PHDKBP 1205 og vurdere om dette kravet kan oppfylles.

7-2 4 Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Vurdering

HiB legger til grunn flere forskjellige arbeids- og undervisningsformer i ulike lærings situasjoner. Lærings situasjonene varierer fra fysisk fremmøte i undervisning og til undervisning på internett. Det er lagt opp til ulike læringsaktiviteter som foruten selvstudium omfatter forelesninger samt workshops hvor studentene har eget fremlegg og gir medstudentrespons. Nettundervisning knyttes til både læringsplattformen itslearning, chat og podcastundervisning.

Det er positivt at man vil benytte nye og virtuelle metoder i undervisningen, og at man har en god infrastruktur knyttet til dette (se pkt. 7-2 9).

Avhandlingen representerer i stor grad et selvstendig arbeid og med forskningsaktiviteter under veiledning. Det skal lages en framdriftsplan som skal oppdateres i samarbeid med veileder. Videre skal alle ph.d- studentene delta aktivt i en av forskningsgruppene. Studentene har obligatorisk midtveiseevaluering. Studentene skal også presentere sitt prosjekt ved to andre anledninger før disputas, men i søknadens pkt. 2.4. fremgår det ikke om også dette er et arbeidskrav.

Seminarer/workshops er et viktig punkt siden det er her (se søknadens pkt. 2.4) at kritisk refleksjon og refleksjon knyttet til fler-/tverrfaglighet skal ivaretas. Her savner komiteen mer utførlig redegjørelse for hvordan dette læringsutbyttet skal oppnås. Arbeidsformen betinger forøvrig at det er minst fire studenter i emnet samtidig siden de skal kommenterer på hverandres arbeid. Komiteen ønsker å få tydeliggjort om et slikt antall er realistisk, og refererer ellers til pkt. 7-1 3 og 7-2 3 hvor også spørsmål knyttet til kritisk masse er diskutert generelt samt opp mot et spesifikt emne (PHDKBP 1205 (se pkt. 7-2 2)). Komiteen ønsker også en tilfredsstillende redegjørelse for hvordan fjernstudentene kan delta i gruppearbeid, og hvordan slik deltagelse eventuelt påvirker læringsmiljøet samt også en redegjørelse for hvorvidt seminarer/workshops supplerer eller overlapper med den obligatoriske midtveiseevalueringen.

Studenter skal delta i en av forskningsgruppene tilknyttet studiet. Komiteen savner en redegjørelse for hvilke krav som stilles til hvor ofte studentene skal delta og hvor mye aktivitet som forventes. Ved institusjonsbesøket fikk komiteen en forståelse av at de skal delta minst én gang årlig. Dersom dette er riktig, oppfatter komiteen det som en altfor løs forankring. Det er også uklart om kravet om deltagelse er likt for de ulike forskningsgruppene uavhengig av antall ansatte per gruppe samt hvordan fjernstudentene inkluderes. Komiteen viser ellers til kommentarer knyttet til studentenes stipendiatforum under pkt. 7-1 3.

Konklusjon

Nei, studiets arbeids- og undervisningsformer er ikke egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen må:

- Tydeligere beskrive hvordan de ulike arbeids- og undervisningsformene bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet, og med særlig fokus på tverrfaglighet.
- Beskrive mer detaljerte krav til studentenes deltagelse i forskningsgruppene.
- Tydeliggjøre hva som er de obligatoriske arbeidskravene i studiet.
- Beskrive hvordan fjernstudenter tar del i gruppearbeid og aktiviteter i forskningsgruppene.

7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

Vurdering

Moderne pedagogisk forskning viser at eksamensform henger nøye sammen med hvordan studentene tilnærmer seg stoffet. Derfor er variasjon i eksamensform en pedagogisk styrke. Denne styrken svekkes derved at flertallet av emnene har samme vurderingsform – individuell skriftlig hjemmeeksamen. Samtidig vil komiteen peke på at den tverrfaglige kompetansen i studiet ikke

gjenspeiles i selve eksamens- og vurderingsformene, men ligger implisitt i at hvert emne kan bestå av ph.d-studenter fra alle forskergruppene. Dette kan reise berettiget tvil om tverrfagligheten er tilstrekkelig ivaretatt. Det vises her forøvrig til punktene 7-1 3, 7-2 1, 7-2 2 og 7-2 3.

Unntakene er evalueringsformene ved PHDKBP 1205 (kvalitative metoder), PHDKBP 1305 (implementering av kunnskapsbasert praksis) og PHDKBP 1401 (formidling) med henholdsvis individuell muntlig eksamen, skriftlig arbeidskrav (kronikk på ca. 1000 ord) pluss muntlig eksamen og mappeevaluering.

I studieplanen fremkommer en rekke aktiviteter som gir studiepoenguttelling i formidlingsemnet (PHDKBP 1401), slik som deltakelse i nasjonal eller internasjonal konferanse med poster eller muntlig presentasjon, original forelesning, eller populærvitenskapelig skriftlig artikkel/kronikk innen eget fagfelt, wikipedia-artikkel, eller faglig artikkel som ikke utgjør grunnlag for opptak eller inngår i avhandling. Komiteen antar studiepoengtildelingen er en intern ordning sett i lys av at det i mange internasjonale sammenhenger ikke gis studiepoeng for verken muntlige eller skriftlige bidrag ved nasjonale konferanser. Det kan videre stilles spørsmål om fordelingen av studiepoenguttellingen av de enkelte formidlingsformene står i forhold til arbeidsmengden.

Læringsutbyttet for avhandlingen er satt til å være det samme som for studiet som helhet. Som nevnt ovenfor (pkt. 7-2-3) er komiteen av den oppfatning at det ikke vil være mulig å måle alle deler av studiets totale læringsutbytte gjennom avhandlingen, og derfor må læringsutbyttet justeres slik at kun elementer som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår.

Konklusjon

Nei, studiets eksamens- og vurderingsformer er ikke egnet til å oppnå læringsutbyttet slik det er beskrevet i planen.

Høgskolen må:

- Justere læringsutbyttebeskrivelsen for avhandlingen, slik at kun elementer som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår.
- Tydeliggjøre eksamensformenes egnethet for å evaluere om eller i hvilken grad studentene har nådd de emnespesifikke læringsmålene.
- Begrunne at tverrfaglig kompetanse er tilstrekkelig ivaretatt.

Høgskolen bør:

- Gjennomgå studiepoengtildelingen i formidlingsemnet for påse at det er samsvar mellom arbeidskrav og studiepoengtildeling.

7-2 6 Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier

Dette kriteriet er behandlet i søknadens pkt. 2.6, der man fremhever studiets legitimitet i forhold til helsevesenet, men også som rekrutteringsplattform for akademia.

Vurdering

HiB angir at studiet vil være faglig relevant for både helsetjenesten og universitets- og høyskolesektoren. Representanter for arbeidsliv og andre myndigheter møtte komiteen, og de sa seg tilfredse med forslaget til nytt ph.d.-studium og hevdet at man hadde behov for personer med den kompetansen som dette studiet ville kunne gi.

Det er ikke tvil om realiteten i et objektivt behov for kunnskapsbasert praksis i helsevesenet. Representantene fra avtakerfeltet som komiteen møtte, var hentet inn fra ledersjiktet i kommuner og helseforetak. De målbare høy interesse for å implementere kunnskapsbasert praksis, men komiteen oppfatter argumentasjonen som mer helsepolitisk og overordnet strategisk fundert. Samlet kan både disse representantene samt fagmiljøet ved HiB fremstå som vel optimistisk med hensyn til hvor mottakelige avtakerfeltet er på det operative nivå er for å implementere slik praksis.

Når komiteen forfølger dette spesifikt, viser det seg at mottakeligheten nok er avhengig av fagområder. Eksempelvis finnes det ikke mye evidensbasert kunnskap om bevegelsesanalyse som har vist seg nyttig i klinisk praksis. Dette kan reise berettiget tvil om studiets profil i realiteten er (eller kan oppfattes av potensielle studiesøkere som) mer skolastisk preget av å skulle samle inn og systematisere kunnskap enn å drive forskning på hvordan man vurderer klinisk nytteverdi og metoder for implementere kunnskapen i komplekse helsefaglige systemer. Det vises i denne sammenheng til komiteens vurderinger knyttet til studiets navn (pkt. 7-2 1), faglige plattform (pkt. 7-2 2) og forholdet mellom obligatoriske og valgfrie emner sett hen til hva som fremstilles som studiets legitimeringsgrunnlag (se pkt. 7-2 3).

Høgskoleledelsen fremhever nytten av å etablere kunnskapsbasert behandling for å bøte på stor grad av feilbehandling og annen svikt i pasientbehandling som skyldes manglende kunnskaper om «det siste» i behandlingsforskning. Imidlertid er det uklart hvordan høgskolens ph.d.-kandidater vil kunne være et redskap her. Fravær av kunnskapsbasert praksis er bare én av mange grunner til at pasienter ikke får riktig helsehjelp. Ledersjiktet i avtakerfeltet er inne på at det er komplekse intervensjoner og systemer i helsevesenet som ikke bare kan korrigeres ved å foreskrive bruk av oppdatert kunnskap. Komiteen ser ikke bort fra at kandidater fra HiB vil ha kompetanse som er relevant for arbeidslivet, men på hvilken måte er ikke helt klart. Ledersjiktet i avtakerfeltet formidlet under institusjonsbesøket stor vilje til å ansette kandidater i kunnskapsbasert praksis, dog ingen overbevisende strategier for hvordan de vil bruke kandidater fra HiB for å heve kvaliteten på tjenestetilbudet eller for hvilke oppgaver kandidatene kan bli satt til å utføre. Dette er også i søknadens pkt. 2.6 bare beskrevet i generelle vendinger.

Komiteen merker seg at avtakerfeltet ikke har vært inkludert i utarbeidelsen av søknaden, samt at det ikke foreligger noen konkrete planer eller initiativ knyttet til offentlig- eller nærings-ph.d som kunne ha synliggjort avtakerfeltets kunnskapsbehov gjennom konkrete forskningsprosjekter.

Sammenholdt med komiteens merknader under pkt. 7-1 3 knyttet til de fremførte premisser for studiets profil, samt merknader knyttet til studiet rammeverk under pkt. 7-2 1, anser komiteen at begrunnelsen knyttet til relevans for arbeidsliv (søknadens pkt. 2.6) er svak og lite spesifikk.

Begrunnelsen knyttet til generasjonsskiftet i academia er relevant, men ikke tilstrekkelig for å kompensere for denne svakheten.

Konklusjon

Nei, studiet har ikke en tydelig faglig relevans for arbeidsliv.

Høgskolen må:

- Tydeliggjøre hvordan studentenes metode og/eller implementeringskompetanse kan møte konkrete avtakerbehov på et operativt nivå.

Høgskolen bør:

- Vurdere å utvikle avtaler med avtakerfeltet som legger til rette for ordninger som nærings- og offentlig ph.d..

7-2 7 Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning og eller faglig/kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart

Vurdering

Høgskolen prøver å lage en rød tråd gjennom studiet (kunnskapsbasert praksis/brukermedvirkning), men det kan lett tilsløre en svært heterogen forskningsgruppestruktur både når det gjelder tematikk og vitenskapelig kvalitet/produktivitet. Fire av de fem forskningsgruppene er evaluert av Norges forskningsråd (NFR, 2011), der tre får god rating (good/very good). Forskningsgruppen i par- og familieforskning har lav produksjon, som NFR omtaler som «disappointing», og gruppen som ikke var med i NFR-evalueringen, ligger etter komiteens mening på samme nivå. Selv om noen av de bistillingsansatte drar opp omfanget av publikasjoner og nivået på fagmiljøets kompetanse (jfr. pkt. 7-3 1) bedømmer komiteen at med to forskningssvake grupper vil NFR-evalueringen kunne gi en falsk positiv forståelse av den samlede vitenskapelige kvaliteten i de fem forskningsgruppene.

HiB anfører at nye forskningsgrupper kan bli innlemmet i studiet dersom de over tid oppnår tilstrekkelig faglig kvalitet. Dette er selvsagt relevant for å styrke miljøets vitenskapelige slagkraft, men kan på den annen side bidra til å øke en allerede uheldig faglig heterogenitet.

Et samlet inntrykk fra søknaden og institusjonsbesøket, er en stor vekt på kompetanse innen kunnskapsoppsummeringer samt en i overkant rasjonalistisk holdning til endring og endringspotensialer i praksisfeltet i lys av de psykologiske, organisasjonspsykologiske og helseadministrative implementeringsutfordringene.

Fra komiteens synsvinkel kan et mulig fremtidsspor være å konsentrere et ph.d.-studium rundt gruppen som driver implementeringsforskning både ut fra at implementering kanskje møter utfordringer i det operative nivået i avtakerfeltet og fordi denne forskningsgruppen fremstår som den faglig sett sterkeste målt i produksjon og kvalitet.

Brukermedvirkning er berørt i søknaden, men fremstår mer som en politisk plattform enn noe som man problematiserer eller innlemmer i emneporteføljen (tabell 1, vedlegg 2.1) eller hvordan et slikt perspektiv gjenfinnes i forskning og forskningsproduksjon.

Konklusjon

Nei, studiet har ikke tilfredsstillende kopling til forskning og faglig utviklingsarbeid tilpasset studiets egenart.

Høgskolen må:

- Vurdere selve sammensetningen av de forskningsgruppene som skal inkluderes i studiet ut fra behov for større homogenitet med hensyn til tematikk og vitenskapelig kvalitet. HiB må i lys av en slik vurdering også vurdere hvorvidt man da kan opprettholde et minstekrav til antall ph.d.-studenter totalt og antall nye pr år.

7-2 8. Studiet skal ha ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

Vurdering

HiB viser til en rekke samarbeidspartnere internasjonalt, jfr. søknadens pkt. 3.2.3. Flere av avtalene som er lagt ved er juridisk bindende, eksempelvis avtalene med Syddansk universitet, Linköpings universitet, University of Tilburg (Nederland) og Duke University (USA).

Det er et mål at alle ph.d.- studenter skal ha et utvekslingsopphold i utlandet. Eksakt tidspunkt for når utenlandsoppholdet skal gjennomføres i studiet er ikke fastsatt, bare at omfanget må være av minimum en måneds varighet og være faglig relevant. HiB har allerede ordninger for studentutveksling, og ph.d.-studenter tilknyttet HiB er nå på utveksling i utlandet. Videre viser HiB til flere års uformelle og individuelle avtaler for ph.d-stipendiater, og til hvordan ansatte ved HiB arbeider i internasjonale faglige nettverk blant annet for å etablere formelle og bindende avtaler. Med så mange samarbeidspartnere er det gode forutsetninger for relevante utvekslingsopphold for studenter tatt opp til studiet det nå søkes akkreditering for.

I søknadens pkt. 3.2 redegjøres for nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk, og denne fremstillingen viser på en overbevisende måte en høy grad av internasjonalisering. En slik profil styrkes ytterligere ved bruk av gjesteforelesere og gjesteforskeropphold. Det er knyttet personer i professor II-stillinger til studiet som har sin hovedstilling ved danske institusjoner. Selv med de utfordringer denne type stillinger medfører og som komiteen har anført (se pkt. 7-3 1), tilfører dette imidlertid også et internasjonalt perspektiv til studiet.

Det samme gjør HiBs krav til at ph.d.-studentene skal presentere sin forskning ved minst én internasjonal, vitenskapelig konferanse og at avhandlingen skal skrives fortrinnsvis på engelsk.

Det skal også legges til i positiv retning at det i samarbeid med seksjon for engelsk innen Hib's lærerutdanning foreligger et godt utbygd kurs- og opplæringsvirksomhet for skriftlig og muntlig akademisk engelsk for fagpersonalet og studentene. Dermed vil studiet ha gode forutsetninger for at all undervisning og veiledning kan tilbys på engelsk, slik det alt er for noen faste mastergradsemner ved HiB. Dette kan legge grunnlag for økt internasjonal rekruttering av ph.d-studenter enten ved ordinært opptak eller gjennom utveksling.

Konklusjon

Ja, studiet har ordninger for studentutveksling og internasjonalisering relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

7-2 9. Studiet skal ha lokaler, bibliotekstjenester, administrative og tekniske tjenester, IKT-ressurser og arbeidsforhold for studentene, som er tilpasset studiet.

Vurdering

Gode bibliotekstjenester er spesielt viktig i et studium der systematiske litteratursøk står så sentralt. Ved institusjonsbesøket fikk komiteen omvisning i de nesten ferdige nye lokalene til HiB, herunder også stipendiatkontorene. HiB har, og får, et svært godt bibliotek, som med sin arkitektoniske utforming gir gode og fleksible læringsmuligheter for selvstudium og ulike typer av gruppearbeid. Ordningen med at hver student får en kontaktbibliotekar må også trekkes frem som svært positivt.

Ved institusjonsbesøket viste studentintervjuene tydelig at den nettbaserte læringsplattformen itslearning og bibliotekstjenester for studenter som oppholder seg utenfor høgskolen, er godt ivaretatt. Videre har HiB infrastruktur og IKT-ressurser til å kunne gjennomføre virtuelle undervisning som eksempelvis podcast. Det vises her også til pkt. 7-2 4.

Studenter tilknyttet forskningsgruppen «Bevegelse, funksjon og smerteforskning» vil få tilgang til gode laboratoriefasiliteter i det nye høgskolebygget. Gruppen har også et godt samarbeid med høgskolens idrettsseksjon og med Haukeland universitetssykehus.

HiB har gjennom andre studier erfaring med internasjonale studenter og har utarbeidet et godt fungerende apparat for å behandle søknader ved opptak og å bistå internasjonale studenter i den praktiske hverdagen rundt studiene. Eventuelle internasjonale ph.d.-studenter i studiet for kunnskapsbasert praksis i helsefag vil kunne nyttiggjøre seg eksisterende og planlagt infrastruktur.

Konklusjon

Ja, studiet har infrastruktur som er relevant for studiets nivå, omfang og egenart.

3.3 Fagmiljø tilknyttet studiet

7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Vurdering

De totalt 13 årsverkene avsatt til studiet, anser komiteen som relativt mye. I seg selv kan et høyt antall årsverk være positivt, men det byr også på utfordringer. Så mange ressurser til et ph.d.-studium kan gi et uheldig ressursavtak på lavere grads studier samt redusere fagmiljøets mulighet til å drive forskning og faglig utviklingsarbeid. Det må også innregnes et betydelig ressursavtak for å bygge opp fagmiljøets universitetspedagogiske kompetanse, som i dag er heterogen, og der få har god kompetanse (jfr. pkt. 7-1 3, 7-2 3 samt nedenfor).

Fagmiljøet er delt inn i fem forskningsgrupper (se også pkt. 7-2 3 om studiets innhold og oppbygning). Som nevnt i pkt. 7-1 3 og 7-2 7 er forskningsgruppestrukturen svært heterogen både når det gjelder tematikk og vitenskapelig kvalitet/produktivitet samt bemanning. Én gruppe består av kun to personer, andre grupper består kun av professorer, mens andre igjen består bare av førsteamanuenser. Sammenstilling av publikasjoner på nivå 1 og 2 per forskningsgruppe per år og per årsverk viser relativt bekymringsfulle produktivitetsforskjeller. Fagmiljøet baserer seg på flere professor II-stillinger, og det er noen av disse som drar opp omfanget av publikasjoner og nivået på fagmiljøets kompetanse som nevnt også under pkt. 7-2 7.

Ut fra PubMed og andre databaser ser det dessuten ut til at det av de fast ansatte kun er gruppeleder innen «Bevegelse-, funksjon- og smerteforskning» som har publisert en evidensbasert metaanalyse. I tillegg kommer at slik metodikk er anvendt av to av bistillingsansatte. Komiteen ser således med bekymring på de ansattes erfaringsgrunnlag og kompetanse i en metode som er høyt profilert i det omsøkte ph.d-studiet. En professor med statistisk kompetanse er en ressurs på tvers av forskningsgruppene, men kompetansen synes knyttet til statistisk veiledning mer enn til psyometri og statistisk forsknings- og utviklingsarbeid.

Dette reiser hos komiteen tvil om fagmiljøets profil er i samsvar med studiets profil, noe som kommer til uttrykk ved at det er få erfarne forskere som har publisert den type systematiske oversikter som man fremhever som mangler ved andre fagmiljøer. Dette bidrar til å undergrave legitimiteten til den «nisje» man søker å etablere (jfr. pkt. 7-1 3). Komiteen ser også med bekymring på at en del av professorene har overraskende lite veiledererfaring på ph.d.-nivå, jfr. pkt. 7-1 3 og 7-2 3. Heterogeniteten kommer også til uttrykk i tilgangen på forskningsmidler. I sum innebærer heterogenitet, sammenholdt med at komiteen fikk inntrykk av en underkommunisering av det faktum at akademia består av kompetitive miljøer, en risiko for fremtidige konflikter rundt ressurstildeling som kan påvirke studenter og studentrekruttering.

Det imidlertid er positivt at ressurstildeling skjer på grunnlag av kvalitet/produktivitet, og at det er besluttende ordninger med både ekstern og intern representasjon ut fra en forutgående dialog mellom forskningsgruppene. Det er likevel uklart for komiteen om det vil utlyses stipendiatstillinger knyttet til spesifikke forskningsgrupper og at det således er en bevisst fordeling av studenter på de ulike gruppene, eller om det kan være slik at enkelte forskningsgrupper i perioder ikke får nye studenter.

Ordningene rundt intern ressursfordeling utfordres dersom HiB forhåpentligvis lykkes bedre i konkurransen om forskningsmidler på nasjonale og internasjonale arenaer, der jo parametere knyttet til vitenskapelig produksjon er et sentralt kvalitetskriterium. Komiteen vil således etterspørre hvilke insentiver HiB kan gi de forskningsgrupper som inngår i ph.d-studiet, men som ikke når opp i ulike interne og eksterne konkurransearenaer.

Komiteens øvrige innvendig mot fagmiljøet er at det tilsynelatende ikke er lagt opp til tverrfaglighet og utstrakt samspill mellom de ulike forskningsgruppene utover felles veiledning av stipendiater og metodeundervisning. Det vises her for øvrig til pkt. 7-1 3, 7-2 1, 7-2 2, 7-2 3 og 7-2 5 der komiteen også berører tverrfaglighet. Det er for komiteen åpenbart at fremfor å la metoder (som ikke alle ansatte har erfaring med) binde studiet sammen, er det et stort ikke-utnyttet potensiale knyttet til et substansielt tverrfaglig forskningssamarbeid på tvers av to eller flere forskningsgrupper. Ett eksempel kan være å utvikle større forskningsprosjekter der diabetes belyses ut fra et diabetologisk perspektiv

supplert med perspektiver knyttet til relasjonsproblematikk og smerte. Slik sett kunne man skape en forskningsplattform med et innovativt mer enn et skolestisk og kunnskapsoppsummerende perspektiv.

Komiteen ser klart at slike synspunkter lett kan rokke ved hele fundamentet for det omsøkte studiet. På den annen side er det for komiteen ikke tvilsomt at små, heterogene og lite robuste forskningsgrupper er sårbare med hensyn til ekstern finansiering og stabil rekruttering av ph.d-studenter over år, spesielt sett hen til de konkurransemomentene som nevnes under pkt. 7-2 6 knyttet til at også andre fagmiljøer driver kunnskapsoppsummeringer enten som hovedoppgave eller som grunnlag for egen forskning. Sårbarheten knyttet til at mye vitenskapelig kompetanse og erfaring ligger hos eksternt ansatte i bistillinger gjør at komiteen etterspør en gjennomtenkt strategi for å kompensere for mulige endringer knyttet til slike ansattes langtidssfravær eller endringer i deres hovedstilling.

Konklusjon

Nei, fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse er ikke i tilstrekkelig grad tilpasset studiet slik det er beskrevet i planen og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Høgskolen må:

- Vurdere sammensetningen av forskningsgruppene som skal inngå i studiet og eventuelt vurdere å slå noen av dem sammen og bygge en tverrvitenskapelig plattform ut fra en ny konstellasjon. Den nye konstellasjon må fremstå som mer homogen med tanke på vitenskapelig produksjon og kompetanse, samt veilednings- og pedagogisk kompetanse og suksess i konkurranse om eksterne forskningsmidler.
- Tydeliggjøre strategier på kort og lengre sikt for å kompensere for mulige endringer i bistillingsansattes arbeidsforhold.

7-3 2. Studiet skal delta aktivt i nasjonale og internasjonale samarbeid og nettverk relevante for studiet

Vurdering

HiB dokumenterer i søknadens pkt. 3.2 en lang rekke nettverk og samarbeid som åpenbart er etablert ikke bare med tanke på den foreliggende søknad. Flere er relevante for det omsøkte studium, men dette bør tydeliggjøres. Samlet skapes det et inntrykk av at HiB har et sterkt internasjonalt kontakt- og samarbeidsnett, men også at et nytt ph.d.-studium i første rekke skal komme bergensregionen til gode. Det er positivt at man både tenker regionalt men samtidig nasjonalt og internasjonalt. Det vises her for øvrig til pkt. 7-2 8.

Konklusjon

Ja, kravet er oppfylt.

Høgskolen bør:

- Tydeliggjøre hvilke samarbeidsavtaler som er de viktigste og mest relevante for et kommende ph.d.-studium med hensyn til konkret forskningssamarbeid, forskerrekruttering og studentutveksling.

- Formidle internasjonale samarbeidsavtaler til studentene både ved egen institusjon og mulige vertsinstitusjoner slik at internasjonaliseringen blir reell.

7-3 3. Minst 50 prosent av årsverkene knyttet til studiet skal utgjøres av tilsatte i hovedstilling ved institusjonen. Av disse skal det være personer med minst førstestillingskompetanse i de sentrale delene av studiet.

c) For tredje syklus fremgår kravene av forskrift om kvalitetssikring og kvalitetsutvikling i høyere utdanning og fagskoleutdanning § 3-1 tredje ledd.

Vurdering

Det vises til komiteens vurdering under pkt. 7-1 2. Av 13 årsverk består til sammen ett årsverk av professor II-stillinger, resten utgjøres av personer med hovedstilling ved HiB. Alle personene i studiets fagmiljø har førstestillingskompetanse. De kvantitative kravene til fagmiljøet er dermed oppfylt.

Konklusjon

Ja, de kvantitative kravene til fagmiljøet er oppfylt.

7-3 4 Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

c) For tredje syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt internasjonalt nivå og med tilstrekkelig faglig bredde.

Vurdering

Samlet fremstår fagmiljøet som produktivt, men med en uheldig heterogenitet (se også pkt. 7-2 7) knyttet til to produksjonssvake forskningsgrupper på den ene siden, samt noen få (herunder bistillingsansatte) med god produktivitet. Komiteen anser at fagmiljøets produksjon som helhet per i dag ikke er stor nok og heller ikke kvalitetsmessig holder et høyt internasjonalt nivå, men vil ikke utelukke at man kan nå et slikt nivå i fremtiden.

Det er en bekymring i komiteen knyttet til at forskningen er for lite preget av den kvalitetssikring det ligger i å lykkes i konkurransen om nasjonal og internasjonal finansiering. Med unntak av noe NFR-finansiering og finansiering fra RHF Vest, er forskningen stort sett internt finansiert. Komiteen har et inntrykk av at HiB per i dag ikke har noen materialisert strategi for å posisjonere seg inn mot store nasjonale og internasjonale arenaer for forskningsfinansiering, noe som på sikt vil kunne gi uttelling i forskningsproduksjon og rekruttering av stipendiater.

Konklusjon

Nei, kravene til forskningsproduksjon og faglig utviklingsarbeid er ikke oppfylt.

Høgskolen må:

- Vise at fagmiljøets forskning holder høyt internasjonalt nivå.

Høgskolen bør:

- Fremme en tydelig forskningsstrategi for å posisjonere seg mot tyngre internasjonale arenaer for forskningsfinansiering.

7-3 5. For studier med praksis skal fagmiljøet og eksterne praksisveiledere ha hensiktsmessig erfaring fra praksisfeltet

Ikke relevant.

5 Samlet konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon, konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen.

I den sakkyndige rapporten fremkommer det hvilke krav som MÅ innfris for at studiet skal kunne akkrediteres, og i tillegg har komiteen nedfelt gode råd (BØR) til videre utvikling av dette studiet.

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

7-2 1. Studiet skal ha et dekkende navn.

7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

7-2 4. Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

7-2 6. Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

7-2 7. Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

7-3 1. Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

Følgende krav må innfris for å oppnå akkreditering:

Høgskolen må:

- Redegjøre for hvordan man skal kunne tilby stipendiater som har forankring i de svakeste forskergruppene et læringsmiljø som utgjør en kritisk masse for en ph.d-student.
- Tydeliggjøre hvilke ordninger som ivaretar tverrfaglighet på tvers av forskningsgruppene.
- Utrede og problematisere sitt rekrutteringspotensial, blant annet gjennom tydeligere beskrivelse av hva som er studiets bærende idé – og med dét, hvilke type prosjekter som vil falle henholdsvis innenfor og utenfor studiets ramme.
- Tydeliggjøre ordninger som kan ivareta fjerntstudentenes læringsmiljø.
- Tydeligere vise hva som er studiet teoretiske rammeverk og begrunne hvorfor dette rammeverket er valgt fremfor andre for å synliggjøre hvilket fagområde ph.d-studiet dekker.
- Redegjøre for hvor bindende studiets teoretiske rammeverk er for studentene og tydeliggjøre grensesnittet mot akademisk frihet.
- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene både for studiet som en helhet og for de ulike emnene, slik at de er på nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
- Revidere eller presisere bruken av «fagområde» og «fordypningsområde».
- Vise hvordan kandidatene vil være i stand til å utvikle ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet (jfr. NKR).
- Vise hvordan kandidatene vil ha oppnådd punktet i NKR om å formulere problemstillinger.
- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at de gjenspeiler studiets tverrfaglige profil (det henvises her også til vurderingene under pkt. 7-1 3).
- Redegjøre spesifikt for hvordan punktet om tverrfaglighet oppnås, og gi et konkret innhold til begrepet slik at «tverrfaglighet» fremstår mer enn et honnørord.
- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at emnene samlet er på ph.d-nivå (nivå 8 i NKR).
- Justere studieløpet slik at det er sannsynlig at studentene kan fullføre på normert tid.
- Endre fra sentrale referanser til anbefalt kjernelitteratur, samt beskrive læringsutbytte på en slik måte at studentene selv finner frem til relevant litteratur (pensum).
- Vurdere behovet for forkunnskaper for alle emner.
- Revidere emnestrukturen og med særlig vekt på de obligatoriske emner samt forholdet mellom disse og de valgfrie emnene i forhold til hva som fremstilles som studiets legitimeringsgrunnlag.
- Etablere emner som gjenspeiler fler-/tverrfaglighet.
- Begrunne arbeidskravet knyttet til PHDKBP 1205 og vurdere om dette kravet kan oppfylles.
- Tydeligere beskrive hvordan de ulike arbeids- og undervisningsformene bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet, og med særlig fokus på tverrfaglighet.
- Beskrive mer detaljerte krav til studentenes deltakelse i forskningsgruppene.

- Tydeliggjøre hva som er de obligatoriske arbeidskravene i studiet.
- Beskrive hvordan fjernstudenter tar del i gruppearbeid og aktiviteter i forskningsgruppene.
- Justere læringsutbyttebeskrivelsen for avhandlingen, slik at kun elementer som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår.
- Tydeliggjøre eksamensformenenes egnethet for å evaluere om eller i hvilken grad studentene har nådd de emnespesifikke læringsmålene.
- Begrunne at tverrfaglig kompetanse er tilstrekkelig ivaretatt.
- Tydeliggjøre hvordan studentenes metode og/eller implementeringskompetanse kan møte konkrete avtakerbehov på et operativt nivå.
- Vurdere selve sammensetningen av de forskningsgruppene som skal inkluderes i studiet ut fra behov for større homogenitet med hensyn til tematikk og vitenskapelig kvalitet. HiB må i lys av en slik vurdering også vurdere hvorvidt man da kan opprettholde et minstekrav til antall ph.d.-studenter totalt og antall nye pr år.
- Vurdere sammensetningen av forskningsgruppene som skal inngå i studiet og eventuelt vurdere å slå noen av dem sammen og bygge en tverrvitenskapelig plattform ut fra en ny konstellasjon. Den nye konstellasjon må fremstå som mer homogen med tanke på vitenskapelig produksjon og kompetanse, samt veilednings- og pedagogisk kompetanse og suksess i konkurranse om eksterne forskningsmidler.
- Tydeliggjøre strategier på kort og lengre sikt for å kompensere for mulige endringer i bistillingsansattes arbeidsforhold.
- Vise at fagmiljøets forskning holder høyt internasjonalt nivå.

Videre har komiteen gitt følgende gode råd for videre utvikling:

Høgskolen bør:

- Justere sin Forskrift om graden Philosophiae doctor (ph.d.) slik at det normale opptaksgrunnlaget til ph.d.-studier ved høgskolen er toårig mastergrad og ikke femårig mastergrad.
- Vurdere å utarbeide spesifikt ph.d.-reglement for hvert av sine ph.d.-studier.
- Vurdere om det er hensiktsmessig at høgskoledirektøren signerer diplom og vitnemål for den akademiske graden philosophiae doctor.
- Gjennomgå studiepoengtildelingen i formidlingsemnet for påse at det er samsvar mellom arbeidskrav og studiepoengtildeling.
- Vurdere å utvikle avtaler med avtakerfeltet som legger til rette for ordninger som nærings- og offentlig ph.d..
- Tydeliggjøre hvilke samarbeidsavtaler som er de viktigste og mest relevante for et kommende ph.d.-studium med hensyn til konkret forskningssamarbeid, forskerrekruttering og studentutveksling.
- Formidle internasjonale samarbeidsavtaler til studentene både ved egen institusjon og mulige vertsinstitusjoner slik at internasjonaliseringen blir reell.

6 Institusjonens kommentar

7.1.3.pkt.1

Vi beklager at det ikke er kommet godt nok fram i søknaden at det er et samlet fagmiljø som skal tilby ph.d.-studiet. Dette fagmiljøet har utspring i *strategisk forskningsprogram for kunnskapsbasert praksis* som ble opprettet i 2008 for å tilrettelegge og koordinere den faglige og strategiske satsingen på kunnskapsbasert praksis. Fire av forskningsgruppene har vært med fra starten, mens deler av omsorgsforskningsmiljøet ble inkludert i 2012. Selv om ph.d.-studentene vil ha sin primære tilknytning til én av de fem forskningsgruppene, vil de ha kontakt og samarbeid og ofte også veiledning på tvers av forskningsgruppene (se pkt. 7.1.3 pkt. 2). Vi har nå gjort dette tydeligere i den vedlagte reviderte studieplanen.

Fire av de fem forskningsgruppene er for øvrig nå samlokalisert på campus Kronstad hvor studentene har arbeidsplass i felles kontorlandskap. Det gjelder gruppene for implementeringsforskning og metodeutvikling, diabetesforskning, par- og familieforskning, bevegelse-, funksjon- og smerteforskning. Ph.d.-studentene med prosjekter innen omsorgsforskning vil ha regelmessige møter med de øvrige ph.d. studentene, samt andre forskere knyttet til det strategiske forskningsprogrammet. Senter for omsorgsforskning Vest er et regionalt forskningssenter lokalisert på campus Møllendalsveien. Dette er et samarbeid mellom ulike utdannings- og forskningsinstitusjoner på Vestlandet. (Se: <http://www.hib.no/om-hogskolen/senter-for-omsorgsforskning/mer-om-senteret/>) Fagmiljøet i omsorgsforskning som er presentert i søkerhåndboken inkluderer kun forskerne som er tiltenkt en aktiv rolle i det ansøkte ph.d.- studiet, mens læringsmiljøet som studentene inngår i, vil omfatte langt flere fagpersoner.

For øvrig er det samlede miljøet styrket siden søknaden ble sendt: To av stipendiatene i gruppen for *Par- og familieforskning* har disputert, og er nå fast tilsatt som førsteamanuensis (AB Vika Nilssen og V Aasheim). Gruppen er ytterligere styrket med en ny førsteamanuensis (M Martinusen Aanes), samt en professor II (K Dyregrov). Denne gruppen er for øvrig del av et tverrfaglig forskningsnettverk av familieforskere på tvers av HiB, Uni Research og UiB, under ledelse av professor F Thuen. I gruppen for *Omsorgsforskning* har J Drageset kvalifisert seg til professor, og det er dessuten knyttet en ny professor II-stilling til gruppen (J Dewing). Videre har en av stipendiatene i gruppen for *Implementeringsforskning og metodeutvikling* (B Graverholdt) disputert og er nå fast tilsatt som førsteamanuensis. I gruppen for *Bevegelse, funksjon- og smerteforskning* er en ny professor i fast 100% stilling under ansettelse (A Kvåle). Utover dette er førsteamanuensene O Drange Røksund og L Heide Magnussen tildelt strategiske midler (FoU tid) for å oppnå professorkompetanse innen de to neste årene.

7.1.3. pkt.2

”Kunnskapsbasert Praksis” er fullstendig uavhengig av et spesifikt faglig og vitenskapelig perspektiv. Alle forskningsgruppene er i tråd med dette sammensatt av forskere med ulike profesjoner og vitenskapelig kompetanse. Gjennom samarbeid om konkrete forskningsprosjekter og søknader, felles møter, seminarer og kurs, samt felles undervisning og veiledning, blir tverrfagligheten ivaretatt også på tvers av gruppene. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at veiledningsteamet rundt den enkelte ph.d.-student består av minst to veiledere med ulike vitenskapelige kompetanseområder. Oversikten over medforfattere i listen av publikasjoner fra miljøet, dokumenterer at den tverrfaglige

samarbeidsformen allerede er en etablert praksis (vedlegg 3.2a i søknaden). Studieplanen er nå endret slik at deltakelse i tverrfaglige fora inngår som et arbeidskrav.

7.1.3 pkt. 3

Ph.d.-studiets bærende idé; “Kunnskapsbasert praksis”(KBP) er et kunnskapsbasert grunnlag for forsknings-, utdannings- og klinisk praksis, se også pkt. 7.2.1. pkt. 1. Studiet representerer således forskning som er orientert mot å utvikle, implementere, kvalitetssikre og/eller evaluere klinisk praksis i ulike settinger. Prosjekter som faller innenfor studiets ramme vil derfor være prosjekter som stiller forskningsspørsmål relevante for minst ett av de fem fagområder (se pkt. 7.2.2. pkt. 2) og som tar utgangspunkt i KBP.

Vi ser at HiB kan komme i en konkurransesituasjon med UiB og UiO med tanke på rekruttering av ph.d.-studenter. Våre fortrinn vil være at vårt fokus på KBP i økende grad etterspørres i helsetjenesten, og dermed av potensielle ph.d.- studenter. I kraft av etablerte internasjonale forskernettverk forventer vi dessuten økt pågang av utenlandske ph.d.- studenter. Senter for kunnskapsbasert praksis er i tillegg nasjonalt og internasjonalt kjent for sin KBP-tilnærming (f.eks. første nordiske mastergrad i KBP). Vi kan også vise til god rekruttering til stipendiatstillinger som har vært utlyst ved senteret.

7.1.3. pkt. 4

For fjernstudenter som er tatt opp på vårt ph.d.-studium, men som er finansiert og har sin arbeidsplass ved andre institusjoner, vil det i samarbeid med hovedveileder utarbeides en plan for gjennomføring av obligatoriske og valgfrie emner, veiledningsmøter, samt fellessamlinger (se 7.1.3. pkt.2) Studentene kan også få tilgang til arbeidsplass i felles kontorlandskap ved HiB i gitte perioder. På bakgrunn av komiteens innspill har vi konsentrert undervisningen i emnene i bolker for å ivareta læringsmiljøet for fjernstudenter. Mellom undervisningsbolkene vil kontakten være IKT-basert.

7.2.1 pkt.1

Felles for hele ph.d.- studiet er en kunnskapsbasert tilnærming til forsknings-, utdannings- og klinisk praksis. Dette innebærer anvendelse av ulike teoretiske tilnærminger basert på humanistiske, samfunnsvitenskapelige, helsefaglige og naturvitenskapelige tradisjoner. Snarere enn å stå for et rigid skolastisk standpunkt trekker KBP på bredt kunnskapsteoretisk tilfang. Hva som er gyldig kunnskap avhenger dermed av hvilket spørsmål denne skal besvare. Ph.d.-studiets teoretiske grunnlag er således at vitenskapelig kunnskap bygger på en konstant vekselvirkning mellom induktive og hypotetisk-deduktive prosesser. Historisk sett tar KBP utgangspunkt i en kritikk av et ekspert- og teoribasert grunnlag for klinisk praksis. I stedet bør praksis bygge på kunnskap generert gjennom empirisk forskning. Forutsetningen for nyttige empiriske studier er imidlertid et velfundert teoretisk grunnlag. Ved implementering av denne nye forskningsbaserte kunnskapen tas det i tillegg hensyn til pasientens forutsetninger og preferanser, den aktuelle kontekst og den profesjonelles (ekspertens) kompetanse. KBP anerkjenner dermed teoriens og ekspertens betydning, men i en ny rolle. Ekspertens nye rolle er således å kunne integrere de systematisk innsamlede forskningsresultatene med pasientens forutsetninger og preferanser innenfor de aktuelle rammene. Teoriens nye rolle innenfor denne tradisjonen er som nødvendige forutsetninger for de empiriske studiene.

7.2.1. pkt. 2

I kraft av den systematiske tilgangen til tidligere forskning i nye forskningsprosjekter, utdanningsprosjekter eller implementeringsprosjekter, vil ph.d.-studenten bli utfordret på sin forforståelse. Dette fordi studenten også må forholde seg til studier innenfor fordypningsområdet som

ikke umiddelbart passer til studentens forforståelse. Studentene utfordres derfor jevnlig på deres vanlige oppfattelser og befinner seg derfor i en stor grad av akademisk frihet. Ph.d.-studenten er imidlertid bundet av en anerkjennelse av tidligere forskeres arbeid og betydningen av disse i planlegningen av nye studier, og i tolkningen av disse studiers resultater. Enten problemstillingen er formulert på forhånd eller ikke, vil det alltid være studentens ansvar å formulere de endelige forskningsspørsmålene, velge de rette metoder og utvikle en plan for gjennomførelse av ph.d.-studiet.

7.2.2. pkt. 1

Vi har reviderte studieplanen i tråd med komiteens anbefaling (se Revidert studieplan s. 5 og under de enkelte emner).

7.2.2. pkt. 2

Studiets fagområder er: Implementeringsforskning og metodeutvikling, Diabetesforskning, Par- og familieforskning, Bevegelse-, funksjon- og smerteforskning samt Omsorgsforskning. Innenfor det gitte fagområdet skal studenten velge et fordypningsområde knyttet til avhandlingens problemstilling. Dette er nå endret i studieplanen.

7.2.2 pkt. 3

I tråd med komiteens anbefaling har vi nå tatt inn det overnevnte læringsutbytte og operasjonalisert det i de ulike emnene (se revidert studieplan). Alle emnene vil bidra til oppnåelse av dette overordnede læringsutbyttet. I samarbeid med veilederne vil ph.d.-studenten utvikle et eller flere fokuserte forskningsspørsmål som gjøres til gjenstand for en systematisk litteraturgjennomgang. Slik vil studenten skaffe seg oversikt over fordypningsområdet og kan identifisere behov for *ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer*. Vi er helt enige med komiteen i at studenten ikke kan ha full oversikt over sitt fagområde (jvf 7.2.2. pkt 2), meningen var at der skulle stå ”full oversikt over sitt fordypningsområde”.

7.2.2. pkt. 4

Vi forutsetter at problemstillingene utvikles i tett samarbeid med forskningsgruppen og veilederne. Studiet er lagt opp til at studentene skal kritisk reflektere over ulike problemstillinger og forskningsspørsmål, blant annet gjennom obligatoriske seminarer. Dette framgår nå tydeligere i den reviderte studieplanen.

7.2.2. pkt. 5

I den reviderte studieplanen har vi gjort en del endringer for å se til at studiets tverrfaglige profil gjenspeiles. Se også 7.1.3. pkt.2.

7.2.2. pkt. 6

Se redegjørelse under 7.1.3. pkt.2 Når det gjelder det tverrfaglige samarbeidet har intensjonen gjennom hele søknaden vært å samarbeide under et felles konsept på tvers av fagområdene – i form av KBP. Vi vil understreke at dette samarbeidet har vært utviklet siden oppstarten av det strategiske forskningsprogrammet i 2008.

7.2.3 pkt. 1

Vi har revidert hele studieplanen i tråd med komiteens anbefalinger. (se Revidert studieplan s. 5)

7.2.3 pkt. 2

Komiteen er av den oppfatning at omfanget av ph.d.-studiet er for stort til at det kan gjennomføres på normert tid. Vi kan ha uttrykt oss uklart her: Selv om det er et ideal at all forskning skal være basert på helheten av tidligere forskning innen fordypningsområdet, er det ikke et krav at hver enkelt ph.d.-student skal gjøre dette selv. Fagmiljøet vil samarbeide om dette. I de tilfeller der systematiske oversikter (og evt. metaanalyser) inngår som en av de publiserte artiklene i doktorgraden, vil deltakelse i primærstudier gjøres mindre omfattende.

7.2.3 pkt. 3

Dette er endret i tråd med komiteens anbefalinger i hele studieplanen (se revidert studieplan)

7.2.3 pkt. 4

Dette er lagt til i tråd med komiteens anbefalinger i hele studieplanen (se revidert studieplan).

7.2.3 pkt. 5

Vi har gått grundig gjennom alle emnene og revidert emnestrukturen. Vi vil anbefale studentene å velge enten PHDKBP 1207-Systematisk oversikt eller PHDKBP 1305-Implementering av kunnskapsbasert praksis. Imidlertid har vi valgt å ikke øke antall obligatoriske emner for å unngå å begrense studentenes valgmuligheter og deres akademiske frihet.

7.2.3 pkt. 6

De fleste av emnene er etablert som tverrfaglige tilbud der temaer skal undersøkes fra ulike perspektiver. Den anbefalte kjernelitteraturen gjenspeiler dette ettersom alle kurs har leseforslag fra ulike fagfelt.

7.2.3 pkt. 7

Vi har hatt god rekruttering til dette emnet, som har vært tilbudt fire ganger fra 2009-2014 med ca. 20 deltakere hver gang. Deltakerne samles i grupper hvor hver får 15 minutter til presentasjon, 10 minutter til opposisjon, med påfølgende spørsmål og diskusjoner i plenum. Med denne studentaktive læringsformen forventes det at storgruppen også vil ha læringsutbytte der de kan identifisere relevante etiske problemstillinger, utøve kvalitativ forskning med faglig integritet og delta i debatter innenfor fagområdet.

7.2.4 pkt.1

Vi har nå tydeliggjort hvordan de ulike forskningsgrupper jobber sammen, og tydeliggjort under det enkelte emnet obligatoriske arbeidskrav som sikrer tverrfaglige møtepunkter og diskusjoner.

7.2.4 pkt.2

Alle studenter skal ha tilhørighet i en av forskningsgruppene. Samtidig vil de være en del av det strategiske forskningsprogrammet i kunnskapsbasert praksis. Dette er nå lagt inn som arbeidskrav i den reviderte studieplanen (se PHDKBP 1501 Avhandlingen i revidert studieplan)

7.2.4 pkt.3

Vi viser til revidert studieplan (se PHDKBP 1501 Avhandlingen i revidert studieplan).

7.2.4 pkt.4

Vi viser til svar under 7.1.3. pkt. 4 over.

7.2.5 pkt.1

Henviser til den reviderte studieplanen som beskriver vurdering av PHDKBP 1501 Avhandlingen. Vi har nå justert læringsutbyttebeskrivelsen slik at elementene som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår. I Norge er det ikke mulig å få bestått på avhandlingen før en har gjennomført opplæringsdelen, prøveforelesningen og disputasen.

7.2.5 pkt.2

Studieplanen er gjennomgått og revidert for å imøtekomme dette (Se de enkelte emner under studieplanen).

7.2.5 pkt.3

Se svar under 7.1.3.pkt.2, 7.2.3 pkt. 6, 7.2.4 pkt.1, og 7.2.4 pkt.1.

7.2.6 pkt.1

Behovet for kompetanse når det gjelder metode/og eller implementering av ny kunnskap i helsetjenestene tydeliggjøres gjennom Stortingsmeldingene 10, 13 og 18. Dette er nøye beskrevet i Søknad om akkreditering på side 6-8. Det sterke fokus på implementering av ny kunnskap, sammen med erkjennelsen av at det er en lang vei fra forskning til kunnskapsbasert praksis, understreker behovet og nytteverdien av vårt doktorgradsprogram fordi vi vet hvor utfordrende det er for helsesektoren å ta i bruk ny kunnskap. Basert på tidligere erfaring med etablering av nye utdanninger som skal møte et samfunnsbehov, bør en kunne forvente at fagpersoner med ph.d.-grad i klinisk praksis i helsefag vil gå inn i lederstillinger i helsetjenesten. Etterhvert som flere innehar denne kompetansen vil det også bli naturlig å tilsette fagpersoner med ph.d.-grad eksempelvis på avdelingsnivå på et sykehus hvor de kan jobbe med implementering tettere på pasientene. Videre vil vi vise til at våre ph.d-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet i helsesektoren og i institusjoner som utdanner helsepersonell.

7.2.7 pkt.1

Som presisert i *7.1.3.pkt.1* danner de fem forskningsgrupper til sammen et samlet forskningsmiljø. Dermed forventes det samlede totale antall ph.d.-studenter og nye studenter pr. år å oppfylle minstekravet. Med styrkingen av de to svakeste gruppene vil det for øvrig være større homogenitet med hensyn til vitenskapelig kvalitet på tvers av gruppene.

7.3.1 pkt.1

Vi viser til 7.1.3 pkt.1 hvor vi har forklart nærmere hvordan vi arbeider sammen og på tvers av forskningsgruppene, og hvordan vi har styrket forskningsgruppene siden søknaden ble sendt inn.

7.3.1 pkt.2

I søknaden fremgår det at bistillingene utgjør til sammen 1 av 13 fulltidsstillinger, hvilket vi mener er et passende forhold mellom faste og bistillinger. Etter søknaden ble sendt har dette forholdet endret seg (se punkt 7.1.3 pkt 1), til fordel for andel fast ansatte seniorer. På kort sikt ser vi ikke forholdet mellom faste og bistillinger som problematisk. På lengre sikt vil dels egen produksjon av ph.d.-kandidater sikre rekruttering til seniorposisjoner og dels vil de samme argumentene for rekruttering av ph.d.-studenter også gjelde for rekruttering av bistillinger og seniorer (se 7.1.3 pkt.3). Ved å rekruttere bistillinger med spisskompetanse som vi mangler, vil det også foregå en kunnskapsoverføring som sikrer den nødvendige kompetansen i seniorgruppen på lengre sikt.

7.3.4 pkt.1

Vi er enig i komiteens bemerkning om at *omfanget* av den faglige produksjonen ikke er så omfattende som en gjerne hadde ønsket, men vi deler ikke synspunktet på *kvaliteten* av forskningen.

Forskningsmiljøet har publisert i internasjonale fagfelleverderte tidsskrift av god kvalitet og med til dels høy Impact factor (Lancet, Diabetes Care, Neurology, Medical Care). I NFR fagfelleevalueringen var for øvrig miljøet et av de få helsefaglige miljøene som fikk god evaluering. Vi er klar over at vi har et forbedringspotensial når det gjelder å trekke inn ekstern finansiering. Men vi har hatt en god utvikling med mange eksternt finansierte prosjekter ved Senter for omsorgsforskning (NFR, derunder også Regionale forskningsfond, Kreftforeningen samt oppdrag fra helsedirektoratet) og DiaHealth har fått forskningsrådfinansiering på tilsammen NOK 18 mill. over en femårsperiode. Høgskolene har særlige oppgaver som regionale aktører, og M W Nortvedt har fra 2010 ledet et Helse-Vest prosjekt om kunnskapsbasert utvikling i helsefagene med en økonomisk ramme på NOK 10 millioner.

Vedlegg: Revidert studieplan

7 Sakkyndig tilleggsvurdering

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

Høgskolen må:

- Redegjøre for hvordan man skal kunne tilby stipendiater som har forankring i de svakeste forskergruppene et læringsmiljø som utgjør en kritisk masse for en ph.d.-student.
- Tydeliggjøre hvilke ordninger som ivaretar tverrfaglighet på tvers av forskningsgruppene.
- Utrede og problematisere sitt rekrutteringspotensial, blant annet gjennom tydeligere beskrivelse av hva som er studiets bærende idé – og med dét, hvilke type prosjekter som vil falle henholdsvis innenfor og utenfor studiets ramme.
- Tydeliggjøre ordninger som kan ivareta fjernstudentenes læringsmiljø.

Vurdering

Høgskolen skriver i sin kommentar at de beklager at det ikke er kommet godt nok fram i søknaden at det er et samlet fagmiljø som skal tilby ph.d.-studiet. Dette fagmiljøet har utspring i *strategisk forskningsprogram for kunnskapsbasert praksis* som ble opprettet i 2008 for å tilrettelegge og koordinere den faglige og strategiske satsingen på kunnskapsbasert praksis. Fire av forskningsgruppene har vært med fra starten, mens deler av omsorgsforskningsmiljøet ble inkludert i 2012. Selv om ph.d.-studentene vil ha sin primære tilknytning til én av de fem forskningsgruppene, vil de ha kontakt og samarbeid, og ofte også veiledning, på tvers av forskningsgruppene.

I konkurranse med Universitetet i Oslo og Universitetet i Bergen, anser høgskolen at dens fortrinn er at den er kjent for sin kunnskapsbaserte tilnærming og at denne etterspørres i helsetjenesten og dermed av ph.d.-studenter. De venter også økt pågang av utenlandsk ph.d.-studenter gjennom forskernettverk. De angir at det har vært god rekruttering til stipendiatstillinger som har vært utlyst ved senteret.

Komiteen tar til etterretning at fagmiljøet nå er styrket (se også pkt. 7-3 1). Dette er klart positivt. Når det gjelder rekruttering, er komiteen ikke i tvil om at potensialet er godt i umiddelbar fremtid. HiB fremmer en påstand om et mer stabilt fortrinn, men fremlegger ikke noen nærmere analyse av hva man her bygger på.

Når det gjelder tverrfaglighet, skriver høgskolen at «kunnskapsbasert praksis» er fullstendig uavhengig av et spesifikt faglig og vitenskapelig perspektiv. Alle forskningsgruppene er i tråd med dette sammensatt av forskere med ulike profesjoner og vitenskapelig kompetanse. Gjennom samarbeid om konkrete forskningsprosjekter og søknader, felles møter, seminarer og kurs, samt felles undervisning og veiledning, blir tverrfagligheten ivaretatt også på tvers av gruppene. Dette kommer blant annet til uttrykk ved at veiledningsteamet rundt den enkelte ph.d.-student består av minst to veiledere med ulike vitenskapelige kompetanseområder. Mellom undervisningsbolkene vil kontakten være IKT-basert.

Komiteen vurderer at utover at «man arbeider sammen» på tvers av forskningsgruppene er den eneste «ordningen» at ph.d.-studenter skal ha veiledere fra ulike fagmiljøer og at tverrfaglighet gjenspeiles i leseforslag fra ulike fagfelt i listen over anbefalt kjernelitteratur. Kravet kan derfor ikke sies å være oppfylt. Det er imidlertid positivt at det er lagt inn som arbeidskrav at studentene deltar i workshops og seminarer der tverrfaglighet er ment å ivaretas. Tverrfaglighet vil uansett bare i begrenset grad kunne kompensere for vitenskapelig heterogenitet mellom forskningsgruppene.

Til komiteens spørsmål om studiets bærende idé, skriver høgsolen at «kunnskapsbasert praksis» er et kunnskapsbasert grunnlag for forsknings-, utdannings- og klinisk praksis. Studiet representerer således forskning som er orientert mot å utvikle, implementere, kvalitetssikre og/eller evaluere klinisk praksis i ulike settinger. Prosjekter som faller innenfor studiets ramme vil derfor være prosjekter som stiller forskningsspørsmål relevante for minst ett av de fem fagområdene og som tar utgangspunkt i kunnskapsbasert praksis.

Komiteen stiller seg uforstående til HiBs påstand om at «kunnskapsbasert praksis er fullstendig uavhengig av et spesifikt faglig og vitenskapelig perspektiv». Komiteen registrerer at HiB inntar et mer pragmatisk perspektiv (jfr. pkt. 7-2 1) idet de skriver at «Studiet representerer således forskning som er orientert mot å utvikle, implementere, kvalitetssikre og/eller evaluere klinisk praksis i ulike settinger.» Komiteen har etterlyst en klargjøring av det mer overordnede pedagogiske og vitenskapsteoretiske rammeverket for studiet, men dette spørsmålet anser komiteen at HiB ikke har forholdt seg til.

Videre anfører HiB at for fjernstudenter som er tatt opp på ph.d.-studiet, men som er finansiert og har sin arbeidsplass ved andre institusjoner, vil det utarbeides en plan for gjennomføring av obligatoriske og valgfrie emner, veiledningsmøter, samt fellessamlinger. Studentene kan også få tilgang til arbeidsplass i felles kontorlandskap ved HiB i gitte perioder. På bakgrunn av komiteens innspill har høgsolen konsentrert undervisningen i emnene i bolker for å ivareta læringsmiljøet for fjernstudenter.

Komiteens vurdering er at ordninger for å ivareta fjernstudentenes læringsmiljø er generelt ivaretatt, men det gjelder ikke det kritiske punktet knyttet til fjernstudenter fra de svakeste forskningsgruppene.

Konklusjon

Nei, høgsolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgsolen må:

- Redegjøre hva som er studiets vitenskapsteoretiske og pedagogiske idé.
- Redegjøre for hvordan man skal kunne tilby stipendiater (inkludert fjernstudenter) som har forankring i de svakeste forskergruppene et tilfredsstillende læringsmiljø, og spesielt knyttet til det temaområdet som er sentralt for studentenes avhandling.
- Tydeliggjøre hvilke ordninger som ivaretar tverrfaglighet på tvers av forskningsgruppene.

7-2 1 Studiet skal ha et dekkende navn

Høgsolen må:

- Tydeligere vise hva som er studiets teoretiske rammeverk og begrunne hvorfor dette rammeverket er valgt fremfor andre for å synliggjøre hvilket fagområde ph.d-studiet dekker.
- Redegjøre for hvor bindende studiets teoretiske rammeverk er for studentene og tydeliggjøre grensesnittet mot akademisk frihet.

Vurdering

Til komiteens punkt om studiets teoretiske rammeverk, skriver høgsolen at snarere enn å stå for et rigid skolastisk standpunkt, trekker kunnskapsbasert praksis på et bredt kunnskapsteoretisk tilfang.

Ph.d.-studiets teoretiske grunnlag er at vitenskapelig kunnskap bygger på en konstant vekselvirkning mellom induktive og hypotetisk-deduktive prosesser. Historisk sett tar kunnskapsbasert praksis utgangspunkt i en kritikk av et ekspert- og teoribasert grunnlag for klinisk praksis. I stedet bør praksis bygge på kunnskap generert gjennom empirisk forskning. Forutsetningen for nyttige empiriske studier er imidlertid et velfundert teoretisk grunnlag. Ved implementering av denne nye forskningsbaserte kunnskapen tas det i tillegg hensyn til pasientens forutsetninger og preferanser, den aktuelle kontekst og den profesjonelles (ekspertens) kompetanse.

Angående akademisk frihet, skriver høgskolen at i kraft av den systematiske tilgangen til tidligere forskning i nye forskningsprosjekter, utdanningsprosjekter eller implementeringsprosjekter, vil ph.d.-studenten bli utfordret på sin forforståelse. Studentene utfordres jevnlig på deres vanlige oppfattelser og befinner seg derfor i en stor grad av akademisk frihet. Ph.d.-studenten er imidlertid bundet av en anerkjennelse av tidligere forskeres arbeid og betydningen av disse i planlegningen av nye studier, og i tolkningen av disse studiers resultater. Det vil alltid være studentens ansvar å formulere de endelige forskningsspørsmålene, velge de rette metodene og utvikle en plan for gjennomførelse av ph.d.-studiet.

Komiteen anser at HiB ikke har besvart problemstillingene som er reist. Det er selvsagt bra at studenter blir utfordret på sin forforståelse, men komiteens poeng var om det er rom for at studentene kan utfordre *høgskolens* forforståelse. Begrepet "akademisk frihet" for studentene er fremdeles svært utydelig. HiBs redegjørelse er for øvrig svært generell med hensyn til implementeringsaspekter ved forskningsbasert kunnskap, og samtidig pragmatisk (jfr. pkt. 7-1 3), der komiteen etterlyser en mer detaljert beskrivelse av det teoretiske rammeverket for studiet (jfr. også pkt. 7-3 1).

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Tydeligere vise hva som er studiets teoretiske rammeverk og begrunne hvorfor dette rammeverket er valgt fremfor andre for å synliggjøre hvilket fagområde ph.d.-studiet dekker.
- Redegjøre for hvor bindende studiets teoretiske rammeverk er for studentene og tydeliggjøre grensesnittet mot akademisk frihet.

7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

Høgskolen må:

- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene både for studiet som en helhet og for de ulike emnene, slik at de er på nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk.
- Revidere eller presisere bruken av «fagområde» og «fordypningsområde».
- Vise hvordan kandidatene vil være i stand til å utvikle ny kunnskap, nye teorier, metoder, fortolkninger og dokumentasjonsformer innenfor fagområdet (jfr. NKR).

- Vise hvordan kandidatene vil ha oppnådd punktet i NKR om å formulere problemstillinger.
- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at de gjenspeiler studiets tverrfaglige profil (det henvises her også til vurderingene under pkt. 7-1 3).
- Redegjøre spesifikt for hvordan punktet om tverrfaglighet oppnås, og gi et konkret innhold til begrepet slik at «tverrfaglighet» fremstår mer enn et honnørord.

Vurdering

Høgskolen har lagt ved revidert studieplan der læringsutbyttebeskrivelsen er oppdatert.

Studieplanen er også oppdatert slik at det fremgår at studiets fagområder er implementeringsforskning og metodeutvikling, diabetesforskning, par- og familieforskning, bevegelse-, funksjon- og smerteforskning, og omsorgsforskning. Innenfor det gitte fagområdet skal studenten velge et fordypningsområde knyttet til avhandlingens problemstilling.

Høgskolen er enig med komiteen at en student ikke kan forventes å ha full oversikt over sitt fagområde, riktig formulering skulle vært «fordypningsområde». Dette er nå endret.

Når det gjelder å utvikle problemstillinger, skriver høgskolen at den forutsetter at problemstillingene utvikles i tett samarbeid med forskningsgruppen og veilederne. Studiet er lagt opp til at studentene skal kritisk reflektere over ulike problemstillinger og forskningsspørsmål, blant annet gjennom obligatoriske seminarer. Dette er nå forsøkt tydeliggjort i studieplanen.

Høgskolen skriver også at det er gjort ytterligere endringer i studieplanen slik at studiets tverrfaglige profil skal komme tydeligere frem.

HiB anfører i hele sin søknad at intensjonen med det tverrfaglige samarbeidet har vært å samarbeide under et felles konsept på tvers av fagområdene – i form av kunnskapsbasert praksis.

Flere av komiteens merknader er her tatt til følge. Det gjelder oppdatering av nivå på læringsutbyttebeskrivelser til nivå 8 i Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk, samt hvordan studentene skal tilegne seg ny kunnskap innenfor fagområdet. Imidlertid fremstår den tverrfaglige profilen ennå som for utydelig og uforpliktende («kan styre tverrfaglige forsknings- og utviklingsprosjekter» som et generelt kompetansekrav). Tverrfaglighet inngår ikke i noen av punktene i læringsutbyttebeskrivelsen, og tverrfaglig arbeid er eksempelvis ikke tatt inn som et særskilt emne i studieplanen. I pkt 7-1 3 i tilsvarende dokumentet nevnes det at tverrfaglighet belyses i alle emner, uten at dette fremkommer i noen arbeidskrav eller punkter i læringsutbyttebeskrivelsene. Komiteen anser dermed ikke dette kravet som oppfylt.

Ut over dette legger komiteen merke til at momenter som fremkom under institusjonsbesøket ikke er vurdert, eksempelvis når det gjelder eksamensformene (hjemmeeksamen). I revidert studieplan s. 12-13 er det argumentert for hjemmeeksamen fordi det kan måle kritisk refleksjon, samt gi skrivetrening. Dette er i seg selv positivt, men å hevde (s. 12) at det brukes «ulike vurderingsformer» er i beste fall en overdrivelse, og komiteen henviser her til sin opprinnelige innstilling som peker på at studentenes læring i høy grad styres av evalueringsformer, noe som her kan gi en skjevhet.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at de gjenspeiler studiets tverrfaglige profil (jfr. pkt. 7-1 3).
- Redegjøre spesifikt for hvordan punktet om tverrfaglighet oppnås, og gi et konkret innhold til begrepet slik at «tverrfaglighet» fremstår mer enn et honnørord.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Høgskolen må:

- Revidere læringsutbyttebeskrivelsene slik at emnene samlet er på ph.d-nivå (nivå 8 i NKR).
- Justere studieløpet slik at det er sannsynlig at studentene kan fullføre på normert tid.
- Endre fra sentrale referanser til anbefalt kjernelitteratur, samt beskrive læringsutbytte på en slik måte at studentene selv finner frem til relevant litteratur (pensum).
- Vurdere behovet for forkunnskaper for alle emner.
- Revidere emnestrukturen og med særlig vekt på de obligatoriske emner samt forholdet mellom disse og de valgfrie emnene i forhold til hva som fremstilles som studiets legitimeringsgrunnlag.
- Etablere emner som gjenspeiler fler-/tverrfaglighet.
- Begrunne arbeidskravet knyttet til PHDKBP 1205 og vurdere om dette kravet kan oppfylles.

Vurdering

Høgskolen har revidert læringsutbyttebeskrivelsene for emnene.

Relatert til arbeidsomfang og muligheten for å gjennomføre på normert tid, skriver høgskolen at selv om det er et ideal at all forskning skal være basert på helheten av tidligere forskning innen fordypningsområdet, er det ikke et krav at hver enkelt ph.d.-student skal gjøre dette selv. Fagmiljøet vil samarbeide om dette. I de tilfeller der systematiske oversikter (og eventuelt metaanalyser) inngår som en av de publiserte artiklene i avhandlingen, vil deltakelse i primærstudier gjøres mindre omfattende.

Høgskolen skriver at studieplanen er endret på punktet om sentrale referanser til anbefalt kjernelitteratur, samt beskrevet læringsutbyttet på en slik måte at studentene selv finner frem til relevant litteratur.

Emnene og emnestrukturen har blitt gjennomgått, skriver høgskolen i sitt tilsvarende svar. De vil anbefale studentene å velge enten PHDKBP 1207-Systematisk oversikt eller PHDKBP 1305-Implementering av kunnskapsbasert praksis. Høgskolen har valgt ikke å øke antall obligatoriske emner for å unngå å begrense studentenes valgmuligheter og deres akademiske frihet.

Når det gjelder tverrfaglighet i emnene, skriver høgskolen at de fleste av emnene er etablert som tverrfaglige tilbud der temaer skal undersøkes fra ulike perspektiver. Den anbefalte kjernelitteraturen gjenspeiler dette ettersom alle emner har leseforslag fra ulike fagfelt.

Arbeidskravet knyttet til PHDKBP 1205 er ikke endret. Høgskolen angir at de har tilbudt emnet tidligere og at de har hatt god rekruttering. Deltakerne samles i grupper hvor hver får 15 minutter til presentasjon, 10 minutter til opposisjon, med påfølgende spørsmål og diskusjoner i plenum. Med denne studentaktive læringsformen, forventes det at storgruppen også vil lære å identifisere relevante etiske problemstillinger, utøve kvalitativ forskning med faglig integritet og delta i debatter innenfor fagområdet.

Når det gjelder arbeidskrav til PHDKBP 1205 er dette tilfredsstillende besvart (jfr. pkt. 7-2 3) idet komiteen da forutsetter at kun de studenter som selv har kvalitative forskningsprosjekter velger dette emnet. På den annen side kan det her ligge en begrensning, hvis man tenker et ph.d.-studium også som en generell forskeropplæring. Det kan dermed være betenkelig at det i et potensielt tverrfaglig studieløp kan finnes kandidater som uteksamineres som ikke har noen kunnskaper om dette metodefeltet over mastergradsnivå.

Emnestrukturen er nå mer tydeliggjort i forhold til de obligatoriske emnene og når i studiet disse skal gjennomføres, men komiteen kunne fremdeles ønske en tydeligere taksonomisk struktur innenfor de valgfrie emnene (jfr. pkt. 7-2 3).

Komiteen har andre steder (pkt. 7-3 1) påpekt at den tverrfaglige profilen ennå er utydelig, og noterer seg at HiB ikke har funnet grunn til å opprette noe spesialemerne på dette området, men heller fremmer en langt på vei udokumentert påstand om at tverrfaglighet gjenspeiles i «alle emner» og den kjernelitteraturen som listes opp. Selv om deltagelse i workshops og lignende nå er satt som arbeidskrav, hvilket er ment å ivareta tverrfaglighet, mener komiteen fortsatt at tverrfaglighet ikke er tilstrekkelig ivarettatt.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Etablere emner som gjenspeiler fler-/tverrfaglighet.

7-2 4 Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

Høgskolen må:

- Tydeligere beskrive hvordan de ulike arbeids- og undervisningsformene bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet, og med særlig fokus på tverrfaglighet.
- Beskrive mer detaljerte krav til studentenes deltakelse i forskningsgruppene.
- Tydeliggjøre hva som er de obligatoriske arbeidskravene i studiet.
- Beskrive hvordan fjernstudenter tar del i gruppearbeid og aktiviteter i forskningsgruppene.

Vurdering

Høgskolen angir at den nå har tydeliggjort hvordan de ulike forskningsgruppene jobber sammen, og under de enkelte emnene vist hvilke obligatoriske arbeidskrav som sikrer tverrfaglige møtepunkter og diskusjoner.

Alle studenter skal ha tilhørighet i én av forskningsgruppene. Samtidig vil de være en del av det strategiske forskningsprogrammet i kunnskapsbasert praksis. Dette er nå lagt inn som arbeidskrav i den reviderte studieplanen.

Punktet om fjernstudentene, har høgskolen behandlet i punkt 7-1 3 ovenfor, og det vises til komiteens vurdering under dette punktet.

Det er positivt at de obligatoriske arbeidskravene i studiet, samt deltagelsen i forskningsgruppene, nå er blitt tydeligere. På samme måte er det positivt at undervisningsformene for fjernstudentene også er bedre beskrevet. Andre krav som er oppfylt er nivåbeskrivelsene i læringsutbyttebeskrivelsene, arbeidskrav til PHDKBP 1205, endringen til «anbefalt kjernelitteratur samt hvordan studentene finner slik litteratur (jfr. også pkt. 7-2 2) og vurdering av forkunnskaper. Emnestrukturen er også gjennomgått, dog kanskje ikke fullt ut i det omfanget komiteen så for seg (jfr. pkt. 7-2 2). Videre har HIB sannsynliggjort muligheten for å gjennomføre studiet på normert tid.

Komiteen anser imidlertid at beskrivelsene av hvordan arbeids- og samarbeidsformene fremmer tverrfaglighet ikke er tilstrekkelige. Det å arbeide sammen er i seg selv ikke noen garanti for at man lærer hvordan tverrfaglig forståelse av et problemområde utvikles.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Tydeligere beskrive hvordan de ulike arbeids- og undervisningsformene bidrar til at studentene oppnår læringsutbyttet, og med særlig fokus på tverrfaglighet.

7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

Høgskolen må:

- Justere læringsutbyttebeskrivelsen for avhandlingen, slik at kun elementer som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår.
- Tydeliggjøre eksamensformenes egnethet for å evaluere om eller i hvilken grad studentene har nådd de emnespesifikke læringsmålene.
- Begrunne at tverrfaglig kompetanse er tilstrekkelig ivaretatt.

Vurdering

Høgskolen har nå justert læringsutbyttebeskrivelsen slik at bare elementene som er målbare gjennom avhandlingsarbeidet inngår. Læringsutbyttet for avhandlingen (første kulepunkt) ansees som godt besvart.

Studieplanen er også endret for å tydeliggjøre eksamensformenes egnethet, slik komiteen etterlyste.

Når det gjelder tverrfaglighet, mener høgskolen at dette er tilstrekkelig behandlet i andre punkter i tilsvaret.

Som nevnt i 7-2 2 vil komiteen fremdeles stille seg kritisk til begrunnelsen for den relativt ensidige evalueringsformen (hjemmeeksamen). Komiteen viser til en rekke punkter (7-1 3, 7-2 2 og 7-2 3) i tilleggsvurderingen der vi stiller oss kritiske til hvordan HiB i tilsvarsdokumentet har ivaretatt hensynet til tverrfaglighet.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Tydeliggjøre eksamensformenes egnethet for å evaluere om eller i hvilken grad studentene har nådd de emnespesifikke læringsmålene.
- Begrunne at tverrfaglig kompetanse er tilstrekkelig ivaretatt.

7-2 6 Studiet skal ha en tydelig faglig relevans for arbeidsliv og/eller videre studier.

Høgskolen må:

- Tydeliggjøre hvordan studentenes metode og/eller implementeringskompetanse kan møte konkrete avtakerbehov på et operativt nivå.

Vurdering

Til komiteens krav om å tydeliggjøre hvordan studiet møter konkrete avtakerbehov på operativt nivå, skriver høgskolen at behovet for kompetanse når det gjelder metode/og eller implementering av ny kunnskap i helsetjenestene tydeliggjøres gjennom Stortingsmeldingene 10, 13 og 18. Basert på tidligere erfaring med etablering av nye utdanninger som skal møte et samfunnsbehov, mener høgskolen at en bør kunne forvente at fagpersoner med ph.d.-grad i klinisk praksis i helsefag vil gå inn i lederstillinger i helsetjenesten. Etterhvert som flere innehar denne kompetansen vil det også bli naturlig å tilsette fagpersoner med ph.d.-grad eksempelvis på avdelingsnivå på et sykehus hvor de kan jobbe med implementering tettere på pasientene. Høgskolen viser videre til at deres ph.d-kandidater er attraktive på arbeidsmarkedet i helsesektoren og i institusjoner som utdanner helsepersonell.

Komiteens intensjon var imidlertid å etterspørre en analyse av ikke det objektive, men det subjektive, behovet på operativt nivå i eksempelvis egen region (som det mest nærliggende nedslagsfeltet) for kandidater som har kompetanse i kunnskapsbasert praksis og implementering av slik praksis. Komiteen kan ikke se at HiB fullt ut har besvart komiteens pålegg, men anser at tilsvaret likevel er tilstrekkelig.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

7-2 7 Studiet skal ha tilfredsstillende kopling til forskning og eller faglig/kunstnerisk utviklingsarbeid, tilpasset studiets nivå, omfang og egenart.

Høgskolen må:

- Vurdere selve sammensetningen av de forskningsgruppene som skal inkluderes i studiet ut fra behov for større homogenitet med hensyn til tematikk og vitenskapelig kvalitet. HiB må i lys av en slik vurdering også vurdere hvorvidt man da kan opprettholde et minstekrav til antall ph.d.-studenter totalt og antall nye per år.

Vurdering

Til utfordringene komiteen ser med sammensetning av forskningsgruppene, mener høgskolen at de fem forskningsgruppene til sammen danner et samlet forskningsmiljø. Dermed forventes det samlede totale antall ph.d.-studenter og nye studenter per år å oppfylle minstekravet. Med styrkingen av de to svakeste gruppene vil det for øvrig være større homogenitet med hensyn til vitenskapelig kvalitet på tvers av gruppene, mener høgskolen.

Komiteen viser her til pkt. 7-3 1 og 7-3 4, og legger merke til at HiB ikke ønsker revurdere sammensetningen av fag-/forskningsgruppene, og synes å gå for et «én for alle og alle for én»-prinsipp, til tross for erkjennelsen av heterogenitet. Dette stiller komiteen seg uforstående til med tanke på å bygge opp faglig virksomhet på et jevnt høyt, internasjonalt nivå. Minstekravet til antall ph.d.-studenter kan nok holdes, men svake forskningsgruppers bidrag til minstekravet vil kunne bli marginalt. Formelt sett har HiB imidlertid etterkommet pålegget om «å vurdere» sammensetningen av forskningsgruppene.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

7-3 1 Fagmiljøets sammensetning, størrelse og samlede kompetanse skal være tilpasset studiet slik det er beskrevet i plan for studiet og samtidig tilstrekkelig for å ivareta den forskning og det faglige eller kunstneriske utviklingsarbeidet som utføres.

Høgskolen må:

- Vurdere sammensetningen av forskningsgruppene som skal inngå i studiet og eventuelt vurdere å slå noen av dem sammen og bygge en tverrvitenskapelig plattform ut fra en ny konstellasjon. Den nye konstellasjon må fremstå som mer homogen med tanke på vitenskapelig produksjon og kompetanse, samt veilednings- og pedagogisk kompetanse og suksess i konkurranse om eksterne forskningsmidler.
- Tydeliggjøre strategier på kort og lengre sikt for å kompensere for mulige endringer i bistillingsansattes arbeidsforhold.

Vurdering

I sitt tilsvare har høgskolen vist til en rekke nyansettelser, og forklart hvordan de arbeider sammen og på tvers av forskningsgruppene. Angående bistillinger, skriver høgskolen at den mener forholdet mellom bistillinger og fulltidsstillinger var tilfredsstillende på søknadstidspunktet, og at forholdet nå også er endret med nyansettelser, til fordel for andelen fast ansatte seniorer.

Komiteen har tidligere påpekt uklarheter knyttet til sammensetningen av forskningsgruppene for å håndtere faglig/vitenskapelig heterogenitet (se vurderingene under pkt. 7-2 7 samt 7-3 4 nedenfor). Komiteen anbefaler at HiB arbeider videre med å utjevne slik heterogenitet.

Komiteen har imidlertid merket seg den positive utviklingen når det gjelder nyansettelser, herunder i bistillinger. Dette kan indikere at HiB sees på som en attraktiv og faglig interessant arbeidsplass og at kompetansen har økt også i de forskningssvake områdene.

Konklusjon

Ja, høgskolens redegjørelse er tilfredsstillende.

7-3 4 Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid

c) For tredje syklus skal fagmiljøet ha dokumenterte resultater på høyt internasjonalt nivå og med tilstrekkelig faglig bredde.

Høgskolen må:

- Vise at fagmiljøets forskning holder høyt internasjonalt nivå.

Vurdering

Høgskolen er enig i komiteens bemerkning om at *omfanget* av den faglige produksjonen ikke er så omfattende som en gjerne hadde ønsket, men den deler ikke synspunktet på *kvaliteten* i forskningen. Forskningsmiljøet har publisert i internasjonale fagfelleverderte tidsskrift av god kvalitet og med til dels høy impact factor (Lancet, Diabetes Care, Neurology, Medical Care). I fagevalueringen utført av Norges forskningsråd, var miljøet et av de få helsefaglige miljøene som fikk god evaluering, skriver høgskolen. HiB mener at den har hatt en god utvikling med mange eksternt finansierte prosjekter, og videre at høgskolene har særlige oppgaver som regionale aktører.

Komiteen har uttrykt bekymring over heterogeniteten i den faglige produksjonen, og i dette ligger også at det også finnes fagpersoner/-miljøer med «god produktivitet». Det er selvsagt utmerket at dette innebærer produksjon i høykvalitetstidsskrifter, men komiteen fastholder at nåværende heterogenitet er problematisk for å kunne hevde at fagmiljøet som helhet holder et høyt internasjonalt nivå.

Konklusjon

Nei, høgskolens redegjørelse er ikke tilfredsstillende.

Høgskolen må:

- Vise hvordan fagmiljøet skårer på ulike kvalitetsparametre som tilsier at alle de inkluderte forskningsgruppene holder høyt internasjonalt nivå.

8 Komiteens endelige konklusjon

På bakgrunn av den skriftlige søknaden med tilhørende dokumentasjon og søkerinstitusjonens kommentar, konkluderer den sakkyndig komiteen med følgende:

Komiteen anbefaler ikke akkreditering av ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen.

I den sakkyndige rapporten fremkommer det hvilke krav som MÅ innfris for at studiet skal kunne akkrediteres, og i tillegg har komiteen nedfelt gode råd (BØR) til videre utvikling av dette studiet.

Følgende krav er vurdert som ikke godkjent:

7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.

7-2 1. Studiet skal ha et dekkende navn.

7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.

7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

7-2 4. Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.

7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.

7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

9 Vedtak

Vi viser til søknad innsendt til fristen 1. november 2013 om akkreditering av ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen. De sakkyndige avga sin uttalelse i vurdering datert 21. august 2014, med tilleggsvurdering av 1. november 2014.

NOKUTs styre har vurdert vilkårene i NOKUTs forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013, og har etter dette truffet følgende

vedtak:

Ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen tilfredsstillende ikke kravene til akkreditering av studier, jf §§ 7.1 – 7.4. i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning (studietilsynsforskriften) av 28.02.2013.

Ph.d.-studium i kunnskapsbasert praksis i helsefag ved Høgskolen i Bergen akkrediteres ikke.

Begrunnelse for vedtaket

Følgende krav i forskrift om tilsyn med utdanningskvaliteten i høyere utdanning av 28. februar 2013 (studietilsynsforskriften) er ikke oppfylt:

- 7-1 3. Rekruttering av studenter til studiet skal være stor nok til at institusjonen kan etablere og opprettholde et tilfredsstillende læringsmiljø og et stabilt studium.
- 7-2 1. Studiet skal ha et dekkende navn.
- 7-2 2. Studiet skal beskrives gjennom krav til læringsutbytte, jf. Nasjonalt kvalifikasjonsrammeverk for livslang læring. Det skal formuleres ett totalt læringsutbytte for hvert studium, definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse.
- 7-2 3. Studiets innhold og oppbygning skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.
- 7-2 4. Arbeids- og undervisningsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet oppnås.
- 7-2 5. Eksamensordninger og andre vurderingsformer skal samsvare med og være tilpasset læringsutbyttebeskrivelsen slik at læringsutbyttet for studiet oppnås.
- 7-3 4. Fagmiljøet skal drive aktiv forskning, faglig- og/eller kunstnerisk utviklingsarbeid.

Se vedlagte tilsynsrapport for utdypende begrunnelse.

10 Dokumentasjon

13/752-1: Høgskolen i Bergen - søknad om akkreditering av ph.d.-studiet kunnskapsbasert praksis i helsefag

13/752-10: Supplerende informasjon - Høgskolen i Bergen - søknad om akkreditering av ph.d.-studiet kunnskapsbasert praksis i helsefag

13/752-12: Oppdatert tabeller - Høgskolen i Bergen - søknad om akkreditering av ph.d.-studiet kunnskapsbasert praksis i helsefag

13/752-14: Kommentarer til sakkyndig rapport - Høgskolen i Bergen - søknad om akkreditering av ph.d.-studiet kunnskapsbasert praksis i helsefag

11 Presentasjon av sakkyndig komite

Professor Katharina Stibrant Sunnerhagen, Göteborgs universitet (komitéleder)

Katharina Stibrant Sunnerhagen er professor ved Institutionen för neurovetenskap och fysiologi, Göteborg universitet der hun leder forskningsgruppen i rehabiliteringsmedisin som består av leger, fysioterapeuter, arbeidsterapeuter, psykologer og sosionomer. I tillegg er hun overlege ved Sahlgrenska universitetssjukhus og gjesteprofessor ved Sunnaas rehabiliteringssykehus i Norge. Hun underviser i rehabiliteringsmedisin for studenter innen medisin, fysioterapi, logopedi og ergoterapi, og har vært hovedveileder for åtte ph.d.-stipendiater. Sunnerhagen har en doktorgrad i medisin fra Göteborg universitet, og er siden sertifisert som spesialist i rehabiliteringsmedisin. Hun har også en dr.philos-grad fra samme institusjon med avhandlingen «Regional Wall Motion in the Left Ventricle». Videre har Sunnerhagen vært aktiv i utviklingen av retningslinjer for behandling av slagpasienter og oppnevnt av Socialstyrelsen i Sverige i to omganger for å utarbeide evidensbaserte retningslinjer for behandling av slag. I 2007 ble hun utnevnt som én av tre eksperter for å utforme anbefalinger for rehabilitering av slagpasienter av Europe Stroke Initiative, og hun har deltatt i en rekke vitenskapelige komiteer og råd knyttet til slagbehandling og rehabiliteringsmedisin. Sunnerhagen har publisert over 150 fagfelleverderte artikler og en rekke kapitler i bøker publisert både nasjonalt og internasjonalt.

Professor Per-Olof Sandman, Universitetet i Umeå og Karolinska institutet

Professor Sandman har doktorgrad i medicinsk vetenskap fra Universitetet i Umeå (1986). Han har for tiden permisjon fra sin stilling som professor i sykepleie ved Universitetet i Umeå, og er nå ansatt som gjesteprofessor i sykepleie ved Karolinska institutet. Han har et stort antall publikasjoner innen sykepleie, og særlig innen eldre og helse, der han blant annet forsker på pleie av personer med demens, på fenomenet trivsel hos eldre, og hvordan man kan implementere en kunnskapsbasert eldreomsorg. Sandman er også utdannet sykepleier. Han har lang klinisk erfaring som sykepleier, og også lang undervisnings- og veiledererfaring på ph.d.-nivå. Sandman har tidligere vært sakkyndig for NOKUT ved flere anledninger.

Professor og prodekan for forskerutdanning Jan H. Rosenvinge, Universitetet i Tromsø

Rosenvinge er utdannet psykolog fra Universitetet i Oslo 1982, spesialist i klinisk psykologi fra 1989, og har en faglig profil rettet mot klinisk psykologi, helsetjenesteforskning og helsepsykologi. Han driver forskning knyttet til blant annet spiseforstyrrelser, mindfulness, bedringsprosesser, psykometrisk evaluering av testinstrumenter, multifamilieterapi, effekter av fysisk aktivitet, helsefremmende og sykdomsforebyggende modeller, forløpsforskning (kreft, spiseforstyrrelser, fedme, selvmord og selvmordsforsøk) og behandlingsorganisering. Som prodekan for forskerutdanningen ved Det helsevitenskapelige fakultet ved Universitetet i Tromsø siden 2009 har han det overordnede strategiske ansvaret for fakultetets ca. 300 ph.d.-studenter. Rosenvinge har vært med på å forbedre den obligatoriske opplæringsdelen, samt opprettet forskerskoler og systematiske evalueringsrutiner. I funksjonen som prodekan for forskerutdanningen inngår videre oppgaver som godkjenning av nye emner, oppfølging av Kvalifikasjonsrammeverket, systematisk evaluering av emner, behandling av klagesaker og lignende. Han har over 30 års erfaring med undervisning i klinisk psykologi, og har vært hovedveileder for 10 doktorgradsstudenter.

Stipendiat og førstelektor Adelheid Hummelvoll Hillestad, Lovisenberg diakonale høyskole

Hillestad er sykepleier med videreutdanning i aldring og eldreomsorg, og er også utdannet sosialantropolog. For tiden jobber hun 50 % med doktorgradsprosjektet «Det fenomenologiske rommets betydning for demensomsorg og pleie – Å utforske rommets betydning for demensomsorg på

sykehjem gjennom klinisk forskning og tverrfaglig teoretiske perspektiver». Som ph.d.-student er hun tilknyttet Det teologiske fakultet ved Universitetet i Oslo og forskergruppen «Profesjonsetikk, diakoni og praktisk teologi». Siden 2000 har hun vært ansatt ved Lovisenberg diakonale høyskole. Emneutvikling innenfor videreutdanning til syke eldre og mastergradsstudiet i avansert klinisk sykepleie har vært blant arbeidsoppgavene. Hillestad har videre vært engasjert i flere år i et prosjekt for utvikling av bachelorgradsstudium i sykepleie i Montenegro og vært involvert i et fag- og kvalitetsutviklingsprosjekt på et sykehjem i samme land.